

[Skov Jørgensen.]

mere tid og større afklaring, end tilfældet har været under arbejdet med dette lovforslag.

I øvrigt vil jeg gerne udtrykke tilfredshed, ligesom det ærede medlem fru Edel Saunte gjorde det, med, at vi i udvalget kunne pege på disse ting i enighed, og anbefaler at stemme for lovforslaget.

Gertie Wandel: Som den ærede foregående taler nævnte, havde vi jo ikke lang tid i udvalget til at behandle dette meget omfattende lovforslag, som vi har set frem til med megen glæde, men min gruppe er enig med mig i, at netop den ordlyd, betænkningen har fået, viser, at vi har opnået resultater, og at vi virkelig har set på de spørgsmål om undervisningen og oplæringen, som er centrale for os. Ligeledes er vi fuldt tilfredse med, at den højtærede socialminister vil gennemgå planerne kritisk og se, om der er mulighed for visse besparelser.

Efter den form, betænkningen har, kan mit parti fuldt ud tilslutte sig lovforslaget.

Socialministeren (Bomholt): Jeg takker det ærede udvalg for den enstemmige indstilling. Jeg er indforstået med den rede-gørelse, det ærede medlem fru Edel Saunte her har givet i relation til betænkningen. Der bør tilstræbes undervisning og oplæring i institutionerne i størst muligt omfang, og naturligvis må der fremskaffes de hertil bedst egnede lokaler. Jeg er ligeledes indforstået med udvalgets henstilling om en fornyet og kritisk gennemgang af de foreliggende projekter med mulige besparelser for øje og mulighed for eventuelt at afsvække institutionernes hospitalspræg.

Hermed sluttede forhandlingen.

Ændringsforslaget og lovforslagets tekst, således ændret, vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden: Jeg stiller forslag om, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse imod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Anden behandling af forslag til lov om ændring i lov om arbejdsanvisning og arbejdsløshedsforsikring m. v. [af Ninn-Hansen m. fl.].

(Første behandling findes i tidenden sp. 4160, udvalgets betænkning i tillæg B. sp. 1087).

Der var stillet 1 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets tekst, ændringsforslaget og spørgsmålet om lovforslagets overgang til tredje behandling sattes til forhandling under ét.

Hans Rasmussen: Ved den udvalgsbehandling, der er foregået vedrørende en ændring i § 7 i lov om arbejdsanvisning og arbejdsløshedsforsikring, som oppositionen har fremsat forslag om, er det efter min opfattelse blevet slået udtrykkeligt fast, at der er hverken saglige eller rimelige motiver for fremsættelsen af et sådant lovforslag. Fra samtlige regeringspartiers side er vi fuldt opmærksom på de arbejdsløshedsproblemer, der kan opstå for de forskellige funktionærgrupper, og derfor har flertallet ud fra et sagligt synspunkt foreslået, at alle disse forskelligartede spørgsmål gøres til genstand for nærmere behandling i et snævert udvalg, som flertallet vil anbefale den højtærede socialminister at nedsætte. Selv om der ved første behandling her i salen ikke fra alle sider blev taget lige klart

[Hans Rasmussen.]

standpunkt til det fremsatte lovforslag, fordi man mente, at der var særlige principielle spørgsmål — eller det var måske nærmere politiske — man måtte tage hensyn til, kan vi vist godt sige, at dette i hvert fald for regeringspartierne vedkommende ikke er tilfældet mere.

Vi inden for socialdemokratiet er yderst tilfredse med besvarelsen af de spørgsmål, som er stillet, og vi hæfter os navnlig ved, at man i arbejdsnævnet har foretaget en vurdering af det fremsatte lovforslag og dets konsekvenser. De bemærkninger, som vi har modtaget fra arbejdsnævnet, er, så vidt jeg kan se, i fuld overensstemmelse med dem, der er fremsat af socialdemokratiet: at en sådan ændring i loven vil kunne indebære risiko for, at grupper inden for bestående arbejdsløshedskasser ville oprette deres egne arbejdsløshedskasser, inden for hvilke arbejdsledigheden måske ville være meget ringe. Resultatet af en sådan fremgangsmåde kunne let blive, at der blandt de tilbageblevne i de oprindelige arbejdsløshedskasser blev en forholdsvis stor ledighed, hvilket igen ville medføre større tilskud fra det offentlige. Det er nemlig det centrale i hele sagen, og det er navnlig det, vi fra mit partis side har givet så stærkt udtryk for under førstebehandlingen her i salen.

Mine udtalelser her i tinget ved lovforslagets første behandling blev jo fra forskellige sider taget unødigt op, hvad jeg i grunden ikke forstår, for jeg pegede jo blot på funktionærproblemerne i forbindelse med de uheldigheder, som en vedtagelse af lovforslaget efter min og mit partis opfattelse ville medføre for arbejdsløshedslovgivningens vedkommende, og afviste ingenting en drøftelse af det principielle; tværtimod ønskede jeg og mit parti på de områder, hvor vi mente det påkrævet, at varetage funktionærernes arbejdsløshedsproblemer. Det har jeg også givet udtryk for under udvalgsbehandlingen, og det fremgår bl. a. af den henstilling, som flertallet har rettet til den højtærede socialminister om at få nedsat et snævert udvalg til at overveje samtlige spørgsmål vedrørende adgang til oprettelse af statsanerkendte arbejdsløshedskasser for visse funktionærgrupper. Jeg kan ikke se andet, end at det

må være en fremgangsmåde, som også oppositionen må kunne tilslutte sig. Når dette ikke synes at være tilfældet — i hvert fald har det ikke været det under udvalgsbehandlingen og ved afgivelsen af betænkningen — synes jeg, det må betegnes som en meget usaglig stilling, der ikke har nogen som helst forbindelse med ønsket om en rimelig løsning af de rejste spørgsmål.

Oppositionens stilling ligger i øvrigt klar, idet man jo heller ikke her i salen har lagt skjul på, at det, man ønsker med lovforslaget, er at ramme Handels- og Kontorfunktionærernes Forbund uden hensyn til, hvad man i øvrigt slår i stykker for de arbejdsløshedsforsikrede inden for dette store område. Derimod må det fastslås, at flertallets opfattelse er i fuld overensstemmelse med sagkundskaben inden for arbejdsnævnet — og jeg tør vel også medtage arbejdsdirektoratet — og man kan vist ikke helt komme bort fra, at de folk, der i mange år har beskæftiget sig med alsidige spørgsmål vedrørende vor arbejdsløshedsforsikring, er kompetente til at udtale sig og anvise veje eller fraråde ændringer, der kan blive til skade for helheden i denne lovgivning. Det er synspunkter, som vi fra mit partis side fuldt ud kan tilslutte os.

Jeg finder imidlertid ingen anledning til ved denne lejlighed at rejse en større principiel debat. Det ser ud, som om Fællesrådets fuger knager i øjeblikket, og det kan være, at det inden for forholdsvis kort tid kommer til en større afklaring hvad angår funktionærgrupperne, især de funktionærgrupper, der er placeret inden for statens område. Vi agter fra mit partis side på ingen måde at stille tingene op således, at vi på den ene side har en række funktionær- og tjenestemandsoverorganisationer, der skal behandles anderledes end på den anden side de almindelige lønarbejdere, der er arbejdsløshedsforsikrede. Her vil vi gerne gå en mellemvej, så at de mennesker i samfundet, hvad enten de er almindelige lønarbejdere, tjenestemænd eller funktionærer, der er udsat for arbejdsledighed, kan blive ens stillet ifølge hele vor lovgivning. Det vil vi gerne medvirke til, men vi finder, at der er forskellige uafklarede forhold, som må undersøges, inden der tages stilling.

Hvis oppositionen skulle være ængstelig for nedsættelse af et snævert udvalg ud fra

[Hans Rasmussen.]

den betragtning, at det kun er for at trække tiden i langdrag, har jeg ikke det mindste imod, at man søger at tidsbegrænse udvalgets arbejde. Det er min opfattelse, at problemerne må kunne undersøges og analyseres i løbet af en ikke alt for lang periode, således at vi måske allerede i næste samling kan beskæftige os med sagen, hvis udvalgets betænkning måtte give anledning dertil og eventuelt føre frem til et forslag til ændring i lovgivningen om arbejdsløshedsforsikring, og hvis den højtærede socialminister i øvrigt mener, at det under disse forhold vil være påkrævet.

Ud fra disse bemærkninger kan jeg ikke på mit partis vegne give tilslutning, hverken til ændringsforslaget eller selve lovforslaget, og jeg skal derfor henstille til folketingets medlemmer at stemme imod såvel ændringsforslaget som lovforslaget.

Nu kunne man måske sige, at ændringsforslaget som sådant er mere konsekvent, og det er jo tænkeligt, at vi, hvis det ikke havde været stillet i forbindelse med det foreliggende lovforslag, ved forhandling kunne have opnået en ordning. Jeg for mit vedkommende er tilhænger af, at der i hvert fald skal være et minimum for antallet af medlemmer inden for en arbejdsløsheds-kasse, bl. a. under hensyn til hele administrationen og kontrollen og anvisningen af arbejdskraft, og hvad der nu engang følger med inden for det moderne arbejdsmarked; men jeg synes ikke, det vil være relevant i forbindelse med lovforslaget at gå ind for det af mindretallet stillede ændringsforslag. Derfor må jeg altså i den forbindelse, hvori det er stillet, anbefale det til forkastelse.

Samtidig vil jeg anbefale den højtærede socialminister over for folketinget at give udtryk for, at han er parat til snarest at nedsætte det af flertallet anbefalede snævre udvalg. Flertallet har ikke i betænkningen givet socialministeren anvisning på sammensætningen af et sådant udvalg, men jeg går ud fra, at berettigede hensyn vil blive taget. Efter min opfattelse vil det sige, at såvel Handels- og Kontorfunktionærernes Forbund i Danmark som Fællesrådet for danske Tjenestemand- og Funktionærorganisationer må kunne få en fortrinsret ved udpegelsen af repræsentanter, ligesom det må være en selvfølge, at arbejdsløsheds-

kasserne gennem deres ledelser får repræsentanter. Denne side af sagen overlader vi imidlertid trygt til den højtærede socialminister, men jeg vil gerne have, at der over for folketinget gives tilsagn om snarlig nedsættelse af dette udvalg.

Lorentzen: Det ærede medlem hr. Hans Rasmussen plejer at udmærke sig ved stor klarhed og fasthed, men det var tydeligt at mærke, at de to små partier i regeringsdannelsen har påvirket hans opfattelse af spørgsmålet lidt. Oprindeligt afviste det ærede medlem hr. Hans Rasmussen blankt et forslag i samme retning som det, vi her har været med til at stille, men nu udtrykker det ærede medlem dog, om jeg så må sige, en lille smule velvilje over for tanken, idet han går ind for, at et udvalg skal nedsættes; så er det jo muligt, at dette udvalg vil komme til et andet resultat, i den retning, som udvalgets mindretal har ønsket. Jeg er nogenlunde sikker på, at det ærede medlem hr. Hans Rasmussen inderst inde ønsker på alle mulige måder at sætte bom for et forslag som det foreliggende, fordi han nærer den opfattelse, at det i virkeligheden er af fundamental betydning for socialdemokratiet at få arbejdsløsheds-kasserne om ikke formelt så dog reelt knyttet til fagforbundene, der jo i øjeblikket — efter hvad vi har set i bladene — også er en slags bladudgivere, som nu måske skal frem i første række.

Jeg går ud fra, at det ærede medlem hr. Hans Rasmussen foruden at dyrke faglige interesser også dyrker politiske interesser. Dette generer naturligvis det ærede medlem hr. Niels Andersen lidt, men hvad gør man ikke for fredens skyld, for de gyldne kæders skyld? Det generer næppe det ærede medlem hr. Baunsgaard så meget, men dog tror jeg nok, jeg tør sige, at det ærede medlem hr. Baunsgaard er opfinderen af dette udvalg, som det ærede medlem hr. Hans Rasmussen aldrig i sin vildeste fantasi kunne være kommet i tanker om at foreslå. Jeg komplimenterer det ærede medlem hr. Baunsgaard for den store indflydelse, han har haft på det store parti socialdemokratiet; det er jo ret fremragende præsteret.

Det ærede medlem hr. Hans Rasmussen siger, at han i virkeligheden vil varetage interesserne for, jeg er ikke klar over, om

[Lorentzen.]

det var de svage medlemmer i arbejdsløshedskasserne eller det var de stærke i den forstand, at de ikke har så stor risiko for at blive arbejdsledige; men jeg går ud fra, at det er de førstes interesser, det ærede medlem hr. Hans Rasmussen vil varetage, og det er der i og for sig ikke noget at sige til.

Jeg tror, at grunden til, at man ønsker oprettet arbejdsløshedskasser med en anden sammensætning end hidtil, er, at mange mener, at de kan gøre det betydelig billigere, fordi risikoen for at blive arbejdsløs i deres fag ikke er så stor som i visse andre fag. Jeg er ikke ude på at tilråde folk at gå ud af deres arbejdsløshedskasse eller af disse fagforbund, slet ikke, det er en frivillig sag; men jeg kan ikke forstå, at vi i dette land, hvor vi trods alt er hinanden så nær og i det store og hele er villige til at indrømme hinanden visse af livets goder, ikke kan se, at der ingen fornuft er i at sætte bom for, at folk opretter en arbejdsløshedskasse efter andre principper, end man hidtil har gjort, og måske netop ud fra den opfattelse, at man ikke ønsker at stå i De samvirkende Fagforbund. Jeg skal ikke udtale mig om, hvilke grunde der kan være dertil; men hvis det hele kun er en døgnflue, hvorfor er man så bange for at gå med til denne lille ventil, der åbner mulighed for at danne arbejdsløshedskasser på et noget andet grundlag end hidtil? Er der noget, man frygter? Det må der være, for ellers ville det ærede medlem hr. Hans Rasmussen, der jo er en venlig natur, utvivlsomt imødekomme os og sige: nå ja, det får ingen betydning, men lad os bare være venlige mod oppositionen nu og da.

Nej, sandheden er nok trods alt den, at det ærede medlem hr. Hans Rasmussen og de, der tænker som han, er hundeanngst for dette lille bitte lovforslag. Det tror jeg nu ikke man behøver at være, for jeg mener slet ikke, det har de dimensioner, som nogle mener. Det er måske min natur, der er skyld i, at jeg ikke tror det; måske er der andre, der tror, det vil få overordentlig stor betydning. Jeg kan ikke se, at man gør klogt i at sætte bom for en smule frihed også inden for dette område.

Det er jo ikke meningen, at vi skal agitere for, at folk skal tilslutte sig disse

nye kasser, det må folk selv om. Er der basis for at danne en kasse, må de autoriteter, der er sat til at se efter, om formaliteterne er i orden, om kontingentet er passende, og om der er økonomisk basis for det, overveje disse ting, og naturligvis skal en ny arbejdsløshedskasse ikke stilles anderledes end de kasser, som vi kender i forvejen, hvor bidragene er meget ringe. Det dokumenterede vi over for hinanden i udvalget.

Vi kender også arbejdsløshedskasser, der er meget små. Jeg står her med arbejdsdirektørens beretning fra 1956-57, og ifølge den er der kasser med kun 99 medlemmer, med 265 medlemmer og med 200 medlemmer, så der findes skam også små kasser.

Jeg ville egentlig så forfærdelig gerne være kommet rigtig på talefod med det ærede medlem hr. Hans Rasmussen, for jeg respekterer altid folk, der er gået en lang vej og kender livet også inden for fagforbundene, det er klart. Men jeg kan ikke forstå, at det ærede medlem er bange for denne lille ventil, for denne mulighed for at skabe arbejdsløshedskasser, under andre former måske, blandt funktionærer og folk, der normalt ikke udsætter sig for stor arbejdsløshed.

Det ærede medlem hr. Niels Andersen vil nok få hovedpine, når han kommer herop og skal begrunde, hvorfor han ikke kan gå med til lovforslaget, når vi dog i vort ændringsforslag har sat 500 medlemmer som minimum. Jeg har så meget instinkt for mine medmennesker, i hvert fald for det ærede medlem hr. Niels Andersen, at det i virkeligheden er med blødende hjerte, jeg her ser ham blive tvunget til ikke at slutte op sammen med os, og det er en skam, at han ikke kan søge at overtale i hvert fald det ærede medlem hr. Hans Rasmussen til at gå med og naturligvis også derefter den højtærede socialminister. Men hvis det ærede medlem hr. Hans Rasmussen havde banket på døren, havde der nok været chancer for, at vi kunne have fået gennemført dette lille lovforslag.

Jeg skal altså anbefale, at man stemmer for lovforslaget med det dertil hørende ændringsforslag.

Ninn-Hanson: Efter at det foreliggende lovforslag havde været til første behandling, publicerede De samvirkende Fagforbunds

[Ninn-Hansen.]

blad Løn og Virke en artikel, hvori man skrev, at nu gik forslaget i udvalg, og så regnede man med, at der ville blive lagt et glemselens slør over det. Den parole, som De samvirkende Fagforbund her gav, har regeringspartierne fulgt, og da det altså ikke lykkedes at lægge glemselens slør over lovforslaget i udvalget, er det nu meningen, forstår vi af betænkningen, at anmode den højtærede socialminister om at nedsætte et andet udvalg, hvor man så kan lægge glemselens slør over det.

Jeg kan selvfølgelig kun håbe, at den henvendelse, de 3 regeringspartier hermed har rettet til den højtærede socialminister om at nedsætte et udvalg til at behandle spørgsmålet om arbejdsløshedskasserne, vil få en bedre modtagelse end min egen henvendelse herom for et halvt år siden. Jeg henviser til Folketingstidende sp. 1318, hvoraf fremgår, at jeg dengang under finanslovdebatten henvendte mig til den højtærede socialminister og anmodede ham om at nedsætte et hurtigt arbejdende udvalg til at behandle spørgsmålet om arbejdsløshedskasserne og andre funktionærspørgsmål. Den højtærede socialminister var dengang ikke til at få i tale, og derfor forstår det ærede medlem hr. Hans Rasmussen måske, at vi ikke kan have helt den samme tiltro til socialministerens gode vilje, som det ærede medlem hr. Hans Rasmussen synes at have. Når man for et halvt år siden har rettet en opfordring til ministeren og der ikke er kommet nogen positiv reaktion derpå, må man formode, at der må være en anden mening med det udvalg, der nu skal nedsættes, end det positive ønske, vi havde dengang om at bidrage til, at de upolitiske funktionærorganisationer fik de samme rettigheder, som H. og K. har. Den højtærede socialminister svarede dengang på min anmodning, om han ville bidrage til, at de upolitiske funktionærorganisationer fik lejlighed til at få deres arbejdsløshedskasser, følgende, det står sp. 1358:

„Det var tydeligt nok det ærede medlems hensigt at grave kløften mellem arbejdere og funktionærer så dyb som muligt. I den ånd, det ærede medlem gav udtryk for, tror jeg ikke noget problem kan løses på tilfredsstillende måde, heller ikke dette.“

Det var det svar, den højtærede socialminister for et halvt år siden fremkom med på min anmodning. Om nogen kan se det positive i det, ved jeg ikke, jeg kan i hvert fald ikke. At vi så skulle have tiltro til, at man på den måde kan løse det problem, vi har rejst, hvordan kan man forvente det?

Jeg forstod på det ærede medlem hr. Hans Rasmussen, at der var én ting, han lagde afgørende vægt på i forbindelse med dette udvalgs sammensætning, nemlig at Handels- og Kontorfunktionærernes Forbund blev repræsenteret i det. Har man den samme indstilling i de 2 øvrige regeringspartier? Er det hovedopgaven at placere H. og K. i det bedømmelsesudvalg, som man mener er nødvendigt for at finde ud af, om de upolitiske funktionærorganisationer skal have samme ret, som H. og K. har i dag til at administrere arbejdsløshedskasser? Er det H. og K., der er modstander af denne tanke, der skal være de første til at blive placeret i et sådant bedømmelsesudvalg?

Vi har rejst denne sag, fordi vi mente, at de upolitiske funktionærer har et lige så berettiget krav på at kunne virke inden for en organisation, der har en arbejdsløshedskasse, som de socialdemokratiske funktionærer, der står i H. og K. Vi har forstået på de svar, vi har fået fra regeringspartierne, at man virkelig mener, at H. og K.s monopol skal være noget sakrosankt. Det er det indtryk, vi har fået. Det var betegnende, at det ærede medlem hr. Hans Rasmussen, der sidste gang holdt en tale, som vi alle erindrer, en interessant tale, på sit partis vegne, på egne vegne, på De samvirkende Fagforbunds vegne, i dag kunne holde en tale også på retsforbundets og det radikale venstres vegne. Det ærede medlem hr. Hans Rasmussen udtalte sig på samtlige tre regeringspartiers vegne. Sådan er proceduren, vi kender den fra tidligere lejligheder: man begynder med den spredte fægtning og ender med, at den socialdemokratiske ordfører er fortaler for dem alle. Vi forstod ved første behandling, at der var en tilsyneladende forskel mellem opfattelserne inden for de tre regeringspartier. Jeg modtog virkelig — det kan man mene var naivt — det ærede medlem hr. Niels Andersens bemærkning om, at man inviterede funktionærorganisationerne til at komme til udvalget, som noget, vi kunne tage til os som

[Ninn-Hansen.]

en positiv støtte til de tanker, vi har lagt frem for folketinget med hensyn til at bidrage til, at disse upolitiske funktionærorganisationer kunne få samme rettigheder som andre. Det var åbenbart naivt, for i dag er de tre regeringspartier enige om at afvise vort forslag, og det ærede medlem hr. Niels Andersen kan ikke sige: ja men det resultat er vi kommet til, fordi det har vist sig, at der ikke er noget behov for arbejdsløsheds-kasser til disse upolitiske funktionærorganisationer. For hvordan er stillingen? Vi har, som det fremgår af betænkningen, fået en henvendelse fra FTF. Ved første behandling kunne man af det ærede medlem hr. Hans Rasmussens interessante tale få det indtryk, at FTF næsten udelukkende talte biskopper. Ja, ja, men vi har dog fået at vide, at FTF tæller 44 000, der ifølge deres stilling kan være interesseret i at have en arbejdsløshedskasse, 22 000, der er ansat i privat erhverv, 22 000, der som funktionærer er ansat i offentlige institutioner. Det er tilsammen 35 pct. af FTF's medlemstal. Vi har fået en henvendelse fra Forbundet for den forebyggende Børneforsorgs Personaleorganisationer. Den er tilsluttet FTF og tæller ca. 2 200 medlemmer. Denne forenings positive interesse for en arbejdsløshedskasse har vist sig derigennem, at den gennem længere tid forgæves er gået til den højtærede socialminister, er gået til arbejdsdirektoratet for at få sin egen arbejdsløshedskasse. Den har altså fået nej.

Der var ved første behandling lidt uklarhed med hensyn til, om der var indgået en ansøgning til den højtærede socialminister. Jeg mener, det spørgsmål er blevet klaret, men da vi ikke i betænkningen har optrykt den højtærede socialministers svar på alle spørgsmål, beder jeg socialministeren om at bekræfte her i dag, at en sådan ansøgning forelå. Vi har fået henvendelse fra Forsvarets civile Tjenestemand- og Funktionærorganisationer — 2 200 medlemmer — der ønskede en arbejdsløshedskasse og havde mange grunde til at ønske at få den etableret. Også de er tilsluttet hovedorganisationen for FTF. Danmarks aktive Handelsrejsende, der tæller knap 3 000 medlemmer — de er ikke tilsluttet FTF — ønskede at oprette en arbejdsløshedskasse, ønskede, at

man gennemførte denne lovgivning, som kunne give dem mulighed derfor.

Der er et behov til stede. Der er talstærke organisationer, der har vist sagen interesse. Betydelige kredse er parat til at gå i gang, hvis man får lov. De, der har fået afslag, har ikke tabt modet. Behovet er der. Men denne sag har også at gøre med spørgsmålet, om man vil give funktionærerne adgang til en fri organisationsdannelse, eller man vil lade H. og K. lukrere videre af sit monopol. Det er oplyst for os, at der i H. og K.s arbejdsløshedskasse er 68 881 nydende medlemmer. Kun 65 af disse over 68 000 medlemmer er ikke samtidig medlemmer af H. og K.s Forbund. Det viser, hvad H. og K. får ud af at have arbejdsløsheds-kassen. Det viser, hvad H. og K. har fået ud af at benytte de metoder, der er påvist i Århus-sagen, som vi har talt om tidligere. Men H. og K.s monopol giver det også en særstilling på helt andre områder. I den højtærede finansministers overenskomst af 13. februar i år med H. og K. forpligter staten sig til fortrinsvis at antage kontorfunktionærer, der er forsikret mod arbejdsløshed i en statsanerkendt arbejdsløshedskasse. Hvem har denne kasse? H. og K. H. og K. alene har den, de andre funktionærorganisationer er dermed udelukket. Overenskomsten, som den højtærede finansminister afsluttede, medvirker herved til, at nye medlemmer får H. og K. mulighed for at trække til sig. I samarbejdsudvalgene i statsinstitutionerne placeres H. og K. og ikke de andre funktionærorganisationer. Vi har set et eksempel på det: Foreningen af administrativt ansatte ved Meteorologisk Institut, der tæller flere medlemmer blandt funktionærerne end H. og K. Denne ønskede at blive placeret i samarbejdsudvalget. De fik nej; man havde i forvejen et medlem fra H. og K., og så kunne man ikke tage de andre, skønt de havde flere medlemmer end H. og K. Når lønsatser skal fastsættes inden for statsinstitutioner, forlanges det, at lønningerne reguleres efter H. og K.s satser. Vi har et eksempel på det. Den upolitiske funktionærorganisation Danske Apoteksassistenter Forening, der har et betydeligt medlemstal også blandt eleverne, ønskede at disciplenes lønsatser og arbejdsforhold skulle lægges til grund for elevernes, men det blev

[Ninn-Hansen.]

krævet af den pågældende statsinstitution, at det skulle være H. og K.s lønsatser, skønt H. og K. overhovedet ikke har nogen medlemmer dér.

Vi har også set, hvorledes sammenkoblingen af fagforbundene og arbejdsløsheds-kasserne kan virke uheldig. Man ser det tydeligt i en dom, der er afsagt af vestre landsret den 2. april i år i en sag, der var opstået, fordi bødernes fagforening skyldte et beløb, for hvilket der blev gjort udlæg i deres kasse. Det viste sig, at der ikke alene var blevet gjort udlæg i fagforbundets kasse, men også i arbejdsløsheds-kassen. Hvordan kunne det gå til? Det forklares i dommen — jeg anmoder om tilladelse til et citat —:

„Det er endvidere om Bødkerforbundets og den ankende arbejdsløsheds-kasses regnskabsvæsen i almindelighed oplyst, at det ved lokalafdelingerne af praktiske grunde i reglen er samme person, som forestår kontingentopkrævningen og regnskabsføringen for begge organisationer, og at medlemskontingenterne opkræves og erlægges under ét. Kontingenterne indgår i en fælles kassebeholdning, for hvilken kvartalsvis afregning foretages til et for begge organisationer fælles hovedkontor i København, og på grundlag af disse afregninger udsondres ved hovedkontorets foranstaltning arbejdsløsheds-kassens midler til særskilt administration.“

Altså fælles husholdning kan man vist roligt tale om i dette tilfælde. Jeg undrer mig over, at arbejdsdirektoratet, som dommen forudsætter, har godkendt denne fælles kasse. Dette eksempel viser, at der helt igennem sker en sammenblanding, således at de organisationer, der har arbejdsløsheds-kasser, bliver favoriseret på en række områder. Hvis man vil give de upolitiske funktionærorganisationer adgang til at virke, kommer man ikke uden om at afskaffe H. og K.s monopol. Det er hensigten med vort forslag — det har det ærede medlem hr. Hans Rasmussen ret i — og det har vi ikke lagt skjul på.

Socialdemokratiet har afvist det. Socialdemokratiet ønsker jo at beskytte H. og K. og De samvirkende Fagforbunds interesser. På dette område er socialdemokratiet virke-

lig konservativt, så det kan forslå noget. Vi havde vel heller ikke efter første behandling ventet andet, end at denne afvisning ville blive opretholdt. Nu er det altså alle regeringspartierne, der afviser og i stedet stiller forslag om nedsættelse af et udvalg. De kan ikke medvirke til, at funktionærerne får den frie ret på flere områder, som H. og K.s monopol forhindrer i øjeblikket. Vi har endda for at opnå et flertal i det høje ting foreslået ændringer af vort forslag; jeg kan her henvise til det ærede medlem hr. Lorentzens bemærkninger om vort ændringsforslag. Vi har jo ikke lagt skjul på, at vi også ville invitere de 2 små regeringspartier til forhandling om andre spørgsmål, hvis dette kunne gøre deres betænkeligheder mindre. Vi har ikke fra de 2 partier hørt noget om, i hvilken retning vi skulle ændre vort forslag, for at de ville være med. De sluttede med en afvisning. Vi beklager, hvis et flertal i det høje ting virkelig vil afvise tredjestandens interesser ved at stemme imod det forslag, vi har fremsat.

Baunsgaard: Ved første behandling af det foreliggende lovforslag udtalte jeg på det radikale venstres vegne, at det var min opfattelse, at et lovforslag af denne art, hvis det blev gennemført, ville medføre kaos inden for arbejdsløshedsforsikringsområdet, at man ville løbe en stor risiko for at få udvidet arbejdsløsheds-kasseområdet med en del små kasser med deraf følgende risiko for stor arbejdsløshed inden for de enkelte kasser og deraf følgende større udgifter for staten.

Når nu det ærede medlem hr. Ninn-Hansen mener at kunne drage den konklusion, at vi skulle have ændret stilling under udvalgsarbejdet, eller som det ærede medlem sagde det: at vi yndede at optræde selvstændigt ved første behandling, men altid fulgtes ad ved anden behandling, må jeg bede det ærede medlem erindre, hvad jeg sagde som afslutning på mine bemærkninger ved første behandling. Jeg sagde ordret:

„Vort standpunkt må derfor være, at vi ikke kan tiltræde det foreliggende forslag, fordi det vil have uberegnelige følger for hele det grundlag, hvorpå vor arbejdsløshedsforsikring hviler, men vi vil gerne

[Baunsgaard.]

i et udvalg være med til at overveje, hvor de naturlige delingslinjer mellem arbejdsløshedskasserne bør være, således at der ikke risikeres en almindelig splitelse inden for et stort antal kasser.“

Når man så bedømmer det resultat, flertallet er kommet til i udvalget, beder jeg endnu en gang om, at man erindrer, hvad jeg udtalte ved første behandling, nemlig en henstilling om, at lovforslaget blev henvist til et udvalg, hvor der kunne ske en virkelig behandling af de spørgsmål, som det berører, men som det ingen løsning har fundet på.

Ser man på det resultat, der er kommet ud af udvalgsarbejdet, de oplysninger, der er tilgået udvalget — og ingen vil vel bestride, at man under alle omstændigheder bør lægge nogen vægt på det svar, vi har fået fra arbejdsnævnet — vil man konstatere, at svaret fra arbejdsnævnet ganske følger de linjer, jeg her har opridset: at vedtagelsen af et lovforslag af denne art formentlig ville indebære en risiko for, at der ville ske en opspaltning af arbejdsløhedsforsikringen i mange små kasser, hvoraf en del ville få stor arbejdsledighed med deraf følgende forøgede udgifter og tilskud for staten.

Må jeg også føje til, at jeg i udvalget har fået bekræftet den antagelse, jeg havde i forvejen, at heller ikke arbejdsmarkedets parter, end ikke den part, man her særlig har appelleret til, funktionærstanden, har den indstilling, som det ærede medlem hr. Ninn-Hansen har givet udtryk for, at det er den rigtige vej blot at åbne for den sluse, der i øjeblikket begrænser oprettelsen af nye arbejdsløhedskasser. Man understreger, at man føler, der er et behov for arbejdsløhedskasser, men understreger samtidig, bl. a. i skrivelsen fra Fællesrådet for danske Tjenestemand- og Funktionærorganisationer, at man er nervøs for det, der kan blive resultatet, hvis man vil følge forslaget, nemlig oprettelsen af en serie små kasser.

Derfor mener jeg, at hele udvalgsarbejdet har gjort det klart for enhver, at det, der var formålet med det her fremsatte lovforslag, desværre ikke var det, som jeg og mit parti har ønsket, at man fik foretaget en virkelig undersøgelse af behovet for

arbejdsløhedskasser på funktionærområdet. Havde det været tilfældet, ville man ikke have haft så forfærdelig travlt med at få fastslået, om vi nu kunne være med til at vedtage dette lovforslag, når man på forhånd ved første behandling havde fået at vide, at det kunne vi ikke; det kunne ikke for nogen, hverken for formanden i udvalget eller for ordføreren, være nogen overraskelse. Men man ønskede ikke det saglige udvalg, som jeg foreslog i udvalget. Man ønskede ganske enkelt at få arbejdsløhedsforsikringen gjort til en politisk debatsag her i tinget.

Det er min aldeles faste overbevisning, at hvis der i oppositionspartierne er nogen, der har ment noget alvorligt med dette lovforslag, gør man den sag, man her har sagt man vil fremme, en dårlig tjeneste, hvis man ikke nu slutter op bag forslaget om en henstilling til socialministeren om nedsættelse af et udvalg. Når det ærede medlem hr. Ninn-Hansen udtaler tvivl om, hvorvidt man får noget ud af dette udvalgsarbejde, ja, så har det ærede medlem ligesom enhver anden i det høje ting den mulighed at holde et vågent øje med, om der sker noget i udvalget. Jeg vil meget gerne tilsige det ærede medlem min medvirken til at holde et vågent øje med, om der arbejdes i udvalget, og jeg er helt sikker på, at når den højtærede socialminister har givet et tilsagn, vil det ske.

Men oppositionspartierne ville ikke have denne saglige undersøgelse af problemet, og det kan man jo være noget forbavset over — jeg må tilstå, at jeg er det. Når man har stillet et ændringsforslag, som går ud på, at en arbejdsløhedskasse ikke som hidtil skal have mindst 100 medlemmer for at kunne oprettes og opnå statsanerkendelse, men nu er villig til at gå op til 500, er det jo ikke nogen løsning af de af mig rejste problemer med hensyn til opspaltning i en række små kasser med deraf følgende svagheit for disse og med forøget risiko for, at solidariteten i arbejdsløhedsforsikringen går tabt. Jeg vil tillade mig her at citere, hvad det ærede medlem hr. Poul Sørensen i denne forbindelse sagde, da vi sidst behandlede spørgsmålet om arbejdsløhedsforsikringen og arbejdsløhedskasserne, og som selvfølgelig er rigtigt — Folketingstidende 1957-58, sp. 2216 —:

[Bausgaard.]

„Det instrument, vi arbejder med, er 64 landsomfattende kasser med 680 000 medlemmer, kasser, der varierer fra 100 medlemmer til over 245 000 medlemmer, og jeg tror, at det efterhånden er gået op for offentligheden, for enhver, der interesserer sig for disse ting, at denne opbygning, denne form, ikke er tidssvarende i året 1958.“

Endvidere sagde det ærede medlem hr. Poul Sørensen under samme debat — sp. 2257 —:

„..... at arbejdsløshedskasserne skal præstere at klare en administration af 64 landsomfattende kasser og mere end 3 700 afdelinger, må man i et moderne samfund have lov til at spørge sig selv, om dette kan være rigtigt.“

Når dette er det ærede medlem hr. Poul Sørensen principielle indstilling til arbejdsløshedskassespørgsmålet, hvad kan da være formålet med at fremsætte et forslag, som også de ærede medlemmer fra oppositionen må mene, indebærer den risiko, at hele arbejdsløshedsforsikringsområdet drukner i kaos? Jeg må sige, at jeg kan kun få øje på én ting ved siden af den rent politiske, nemlig at man hermed ønsker at gøre sig til talsmand for den taktik, at hvis man på et område ikke har kunnet trænge igennem med sine synspunkter, vil man forsøge at skabe kaos og gennem kaos nå til et resultat. Ja, det er jo metoder, man kender på andre fronter. Jeg har egentlig altid haft fornemmelsen af, at når det drejede sig om samfundsspørgsmål, var det konservative folkeparti enigt med os andre i, at det var en i enhver henseende utiltalende måde at nå et resultat på: at skabe kaos for gennem kaos at tvinge et resultat frem, som man ikke havde kunnet trænge igennem med. Jeg advarer meget stærkt imod, at man går videre ad denne vej. Derfor må jeg igen sige, at det radikale venstre ikke kan medvirke til gennemførelsen af det foreliggende lovforslag, som selv med den ændring, der er foreslået, indebærer en risiko.

Men vi har et bestemt ønske fra det radikale venstre, det ønske, som er kommet til udtryk gennem flertallets henstilling til den højtærede socialminister om at nedsætte et udvalg, der virkelig kan undersøge behovet for arbejdsløshedskasser og de problemer, der i øvrigt er blevet fremdraget i forbindelse med lovforslaget.

Jeg bemærkede, at det ærede medlem hr. Ninn-Hansen sagde: må vi få et svar på, om det også er det radikale venstres og retsforbundets opfattelse, at H. og K. skal repræsenteres i et sådant udvalg? Jeg har egentlig ikke megen lyst til her på forhånd at stille op, hvad jeg mener, der er den højtærede socialministers opgave; men da nu spørgsmålet er stillet og foranledningen givet, har jeg ikke noget imod at sige, at for at man efter min opfattelse virkelig tilbundsående skal kunne undersøge dette problem, må selvfølgelig alle de instanser, der berøres af og har interesser på dette område, været repræsenteret i udvalget. Af hensyn til det ærede medlems videre debat i denne sag vil jeg gerne oplyse, at det er min absolutte indstilling, at så skal selvfølgelig Fællesrådet for danske Tjenestemand- og Funktionærorganisationer være repræsenteret i udvalget, lige så vel som de andre frie funktionærorganisationer, samlet i Fællesrepræsentationen for danske Arbejdsleder- og tekniske Funktionærforeninger, også bør være repræsenteret.

Men når så det ærede medlem her siger, at H. og K. somme tider har forvaltet sin administration af den lov, der skulle administreres på dets eget område, forkert, er jeg ikke ubetinget uenig med det ærede medlem; men når han så stærkt angriber H. og K. for at have gjort dette, kan det ikke være unaturligt at forvente, at det er en af de ting, som bør indgå i udvalgets arbejde, og at det da vil være naturligt, at H. og K. bliver repræsenteret i udvalget. Derfor kan det ærede medlem ikke hos mig få medhold i, at der her skulle være noget forkert endsige noget tilsigtet. Der var af mig og det radikale venstre tilsigtet en be-

[Baunsgaard.]

stemt ting med forslaget om dette udvalg, nemlig at der skulle ske noget, at der skulle foretages den undersøgelse, som vi har ønsket på dette område.

Jeg advarer altså imod det foreliggende lovforslag og henstiller til det høje tings medlemmer at følge flertallets indstilling om nedsættelse af et udvalg, der kan undersøge behovet for arbejdsløsheds-kasser, og hvis arbejde formentlig vil kunne resultere i, at man virkelig her kan nå et resultat, som kan løse det problem, der også efter min opfattelse består på funktionærområdet. Lovforslaget, som det er stillet af oppositionen, indebærer de konsekvenser, jeg nævnedede før. Jeg må måske have lov til at slutte med igen at citere det ærede medlem hr. Poul Sørensen, idet han under debatten i 1957-58 udtalte henvendt til det radikale venstres ordfører, det ærede medlem hr. Aage Fogh — det står spalte 2220 —:

„Vi har hidtil stået fælles om det synspunkt, at som den økonomiske situation er, skulle statens udgifter ikke forøges, men de nødstedte kasser skulle have hjælp gennem gensidighed.“

Det ærede medlem hr. Poul Sørensen har dertil føjet, at der formentlig ville være enighed mellem vore partier om, at vi ikke skulle skabe en lovgivning, som betød forøgede udgifter for staten.

Når man nu så stædigt vil fastholde dette lovforslag og ikke vil gå med til nedsættelse af det omtalte udvalg, er der altså ikke andet tilbage end at konstatere, at oppositionens forslag, hvis det gennemføres, vil betyde kaos. Jeg beklager, hvis det skulle være den nye indstilling: at man for at nå frem til et resultat skal skabe kaos for at tvinge resultatet igennem.

Niels Andersen: Det fremgår klart af de undersøgelser, som har fundet sted i det udvalg, der har behandlet det foreliggende lovforslag, at lovforslagets gennemførelse utvivlsomt vil betyde, at flere grupper inden for de enkelte kasser vil oprette egne kasser; det vil navnlig gælde de grupper, som kun har ringe arbejdsløshedsrisiko. Resultatet heraf vil være, at der bliver tilbage en del kasser med forholdsvis stor ledighed, hvilket vil medføre krav om større tilskud fra det offentlige.

Det er det resultat, der foreligger, efter at udvalgsarbejdet er tilendebragt; men det kan vel næppe være hensigten, at man skal tilstræbe at sprede arbejdsløsheds-kasserne over større områder, end tilfældet er i dag, særlig når det medfører en faktisk større udgift for staten. Må jeg føje til, at selve det, man tilstræber ved oprettelsen af arbejdsløsheds-kasser, vel er en vis solidaritet mellem lønmodtagerne. Det er vel ikke hensigten, at man skal tilstræbe en sådan ordning, at de mennesker, der praktisk taget ikke har nogen arbejdsløshedsrisiko, samler sig i én kasse, og de, som har en virkelig risiko for at blive arbejdsløse, skal være i en anden kasse. Jeg vil gerne understrege, at man vistnok må tilstræbe mere solidaritet inden for arbejdsløsheds-kasserne; det er vel i og for sig også ønskeligt for de 64 kasser, vi har i dag. Det er også det, man har bestræbt sig for at nå frem til, så vidt jeg har forstået, ved tidligere forhandlinger, hvor dette spørgsmål har været drøftet.

Det ærede medlem hr. Lorentzen siger, at det muligvis nok vil genere mig noget ikke at slutte op bag oppositionens forslag. Heroverfor må jeg sige, at det generer mig egentlig noget at gøre dette anliggende til et politisk spørgsmål. Jeg ville meget hellere, at man tog rent sagligt på spørgsmålet og fik problemet løst, sådan som vi har foreslået det, ved at nedsætte et udvalg til gennemarbejdelse af spørgsmålet, så at man kunne få den rigtige løsning af problemet. På den måde, sagen er lagt op, gøres den til et rent politisk spørgsmål. Det er kun noget, man har foreslået for, jeg havde nær sagt, at indynde sig hos de mennesker, som har noget imod H. og K.

Jeg har stor respekt for det ærede medlem hr. Lorentzens faderlige omsorg for min person, jeg tror for så vidt, der er ægte følelse bagved, men jeg tror ikke, at det ærede medlem virkelig har sit hjerte med i det forslag, der her er fremsat fra oppositionens side. Jeg tror, at det ærede medlem faktisk har sine betænkeligheder ved at give los på dette område. Sandheden er nemlig den, at man kan ikke komme bort fra, at det princip, der hidtil har været gældende, at man har kunnet oprette sin arbejdsløsheds-kasse, og at man så, når den har opnået tilstrækkelig stor styrke, har

[Niels Andersen.]

kunnet komme til myndighederne og anmode om statsstøtte, er et godt princip. Det, man nu prøver på at gennemføre, er ganske simpelt at sige til alle og enhver, som kan samle en organisation: opret bare jeres organisation, der er statspenge til rådighed for denne organisation. Det vil i realiteten sige, at man, forinden der er skabt en organisation, inviterer til at anvende statsmidler. Jeg tror nok, at det ærede medlem hr. Lorentzens hjerte hænger mere ved den gammeldags metode, hvorefter man først tilvejebringer forudsætningerne for at få andel i statsmidler.

Det ærede medlem hr. Ninn-Hansen sagde noget om, at man havde tilstræbt at lægge glemselens slør over lovforslaget, og at der i dagspressen havde været talt en del om, at bl. a. jeg ønskede at sabotere dets gennemførelse ved at nægte at skrive under på en betænkning. Når jeg på et vist tidspunkt under udvalgsarbejdet havde betænkeligheder ved at sætte mit navn under en betænkning, var det, fordi man ikke var færdig med udvalgsarbejdet på daværende tidspunkt; man havde ikke fået svar på de spørgsmål, der var stillet, og jeg tør da nok sige, at det ville være en meget uheldig praksis, om man i folketingsudvalgene skulle til at afgive betænkning, før man var færdig med arbejdet. Jeg må meget stærkt anbefale, at denne praksis ikke kommer til at råde i folketingets udvalg.

Jeg kan ikke på mit partis vegne give tilsagn om, at vi kan støtte lovforslaget. Det sagde jeg klart og tydeligt allerede ved første behandling, og jeg føjede til, at var der grupper, som havde problemer med hensyn til oprettelse af arbejdsløsheds-kasser, så skulle de nu komme til udvalget og gøre rede derfor. Hvad er resultatet heraf så blevet? Det er blevet, at der har været 3 forbund som har rettet henvendelse om oprettelse af selvstændige arbejdsløsheds-kasser, og så har der været organisationen FTF, som i og for sig ikke gav udtryk for, at den ønskede på nuværende tidspunkt at oprette en arbejdsløshedskasse. Den organisation, der vel nok har været størst diskussion om, er Forbundet for den forebyggende Børneforsorgs Personaleorganisationer, og der er, så vidt jeg kan se, en vis

basis for at oprette en arbejdsløshedskasse for dette forbund. Men når man undersøger nærmere, hvorfor dette forbund ikke har fået tilladelse dertil, så opdager man, at de folk, som har den største mulighed for arbejdsløshed inden for dette område, nemlig plejerne, som kun har 1 års uddannelse, ikke er taget med af organisationen. Der har i og for sig været et sagligt grundlag for, at man i hvert fald hidtil har nægtet godkendelse af denne arbejdsløsheds-kasses oprettelse; men forholdet er faktisk det, at der ikke engang er nægtet tilladelse, sagen ligger endnu hos socialministeren, og det skulle ikke undre mig, om de forhandlinger, der nu føres på grundlag af det, der har været fremdraget i udvalget, vil resultere i, at denne arbejdsløsheds-kasse vil blive godkendt.

Jeg vil gerne understrege, at det, vi tilstræber, altså er en tilbundsgående undersøgelse af hele dette spørgsmål i det udvalg, som vi foreslår nedsat. Det håber jeg også oppositionen vil give sin tilslutning til, skønt den har stillet ændringsforslag til sit eget lovforslag, som vi altså fra vor side ikke er i stand til at støtte.

Det ærede medlem hr. Ninn-Hansen talte en del om H. og K.s monopol. Vi har fået oplyst i udvalget, at der trods alt er 65 personer inden for H. og K., som ikke er medlemmer af fagforbund. Nu indrømmer jeg, at 65 i forhold til medlemstallet inden for H. og K. er et meget lille tal, men det beviser dog, at der ikke består noget monopol. Men lad mig så tilføje, at når man er draget så stærkt frem mod H. og K., så kan der vel nok være nogen anledning til at påtale den fremgangsmåde, der har været anvendt. H. og K.s ledelse har vistnok i for høj grad lagt det pres på dem, som ønskede at være medlemmer af en arbejdsløsheds-kasse, at de samtidig skulle være medlemmer af et fagforbund. Jeg er principielt ikke tilhænger af at tvinge nogen ind i en politisk organisation, men der består altså for så vidt ikke noget monopol for H. og K.s vedkommende. Men er der funktionærgrupper inden for H. og K., hvor et behov virkelig presser på, lad det så blive undersøgt i det udvalg, som jeg anbefaler bliver nedsat, og lad os få sådanne arbejdsløsheds-kasser oprettet, såfremt der kan opnås enighed derom i udvalget.

[Niels Andersen.]

Med disse bemærkninger skal jeg meddele, at vi fra retsforbundets side ikke kan stemme for det ændringsforslag, der foreligger, og ikke kan stemme for lovforslaget som helhed.

Alfred Jensen: Det ærede medlem hr. Ninn-Hansen bad ministeren om at bekræfte en oplysning, han havde givet udvalget angående en ansøgning om oprettelse af en arbejdsløshedskasse. Det er ikke mange dage siden, der her i tinget under en forhandling også fremkom en opfordring til en minister om at bekræfte oplysninger, han skriftligt havde fremsendt til det udvalg, der behandlede det lovforslag, vi da skulle tage stilling til. Det forekommer mig, at det er under al kritik, at udvalget ikke drager omsorg for, at det materiale, der har betydning for bedømmelsen af sagen, nedfældes i betænkningen på en sådan måde, at man ikke behøver at opfordre ministeren til at bekræfte det, som er meddelt udvalget. Det forekommer mig, at det i denne situation er aldeles urimeligt, at ordføreren for det konservative parti opfordrer ministeren til at bringe sådanne oplysninger, al den stund ledelsen af dette udvalg har været på hænder, der står det ærede medlem særdeles nær.

Jeg ved ikke, om man kan gøre sig håb om, at betænkninger bliver mere fyldestgørende fremefter. Jeg må sige, at den betænkning, der foreligger her, giver ikke særlig megen oplysning om det, der er foregået i udvalget, ej heller indeholder den nogen begrundelse for det ændringsforslag, der er stillet af de af forslagsstillerne, der udgør mindretallet i udvalget.

Jeg tror nu ikke, at det ville have ændret vor stilling til de problemer, der behandles her; det fatter jeg af den debat, der føres. Der er ikke kommet noget som helst frem, der afkræfter den opfattelse, jeg på den kommunistiske gruppes vegne har givet udtryk for, og jeg forstår på de indlæg, der har været fra regeringspartierne side, at den debat, der har været ført i udvalget, og den, der føres her, ikke adskiller sig meget fra den, der førtes ved første behandling. Det er faktisk bekræftet, at det er et politisk anslag mod en bestemt organisation, der her er lagt op til, og på denne baggrund kan man

jo nok fastslå, at så er der ikke nogen som helst begrundelse for at gennemføre det lovforslag, der her er til behandling.

Derfor er jeg enig med flertallet i udvalget i afvisningen af såvel lovforslag som ændringsforslag. Jeg skal ikke komme med yderligere begrundelser herfor. Jeg kan hovedsagelig tilslutte mig de betragtninger, der er gjort gældende fra forskellig side imod ændringsforslag og lovforslag, men den kommunistiske gruppe kan gå ind for den tanke, at problemerne bliver undersøgt i et udvalg.

Jeg understreger, at det, som jeg gav udtryk for ved første behandling, jo absolut ikke gik ud på, at der ikke skulle være mulighed for oprettelse af andre arbejdsløshedskasser, men det var blot et spørgsmål om, hvad denne aktion sigtede imod, og her har vi altså bekræftelsen: det var ikke et spørgsmål om at få en mere fornuftig organisation inden for arbejdsløshedsforsikringsområdet; det var et spørgsmål om en politisk aktion.

Jeg håber, de undersøgelser, der vil blive foretaget i det udvalg, der er blevet talt om, vil give et righoldigt materiale til belysning af spørgsmålene og også et materiale, der kan danne grundlag for en mere fornuftig løsning af problemerne omkring arbejdsløshedsforsikringen end den, vi har.

Jeg understreger, at for mig står det således, at en fornuftigere løsning ikke bliver billigere for samfundet; det tror jeg ikke på, fordi den forsikring, vi har, ikke er tilstrækkelig. Det er muligt, at der er enkelte grupper, der kan komme billigere om ved forsikringen, hvis man åbner adgang til opdeling af de kasser, der allerede findes; men hvis enkelte grupper skal slippe billigere, må det betyde, at andre skal betale mere, hvis ikke det offentlige skyder midler til, og det har vi talt for, fordi vi har den opfattelse, at det offentlige ikke kan lægge ansvaret ensidigt over på lønmodtagerne. Når der således kan ske en opdeling i grupper, så at de, der er mindre ramt af arbejdsløshed, kan salvere sig og slippe billigere fra det, er der herfra grund til at gøre opmærksom på, at ordningen vil blive dyrere for samfundet end den, vi har i øjeblikket.

Når jeg har sagt det, vil jeg gerne udtrykke min anerkendelse af, at dette udvalgsarbejde er blevet tilendebragt på 2 måneder, og at lovforslaget er kommet til

[Alfred Jensen.]

anden behandling — og jeg ved ikke, om det skal til tredje behandling — inden vi slutter vort arbejde før sommerferien. Jeg kunne jo ønske, at et andet forslag, som blev fremsat allerede før nytår, nemlig den 19. december, var kommet noget længere frem i udvalgsarbejdet, end tilfældet tilsyneladende er. Jeg tænker på det forslag, vi har fremsat om en regulering af satserne for ydelserne gennem arbejdsløshedskasserne. Jeg ved ikke, hvad der er sket; man refererer ikke til offentligheden forhandlinger, der foregår i udvalget, man antyder ikke noget som helst om, hvor langt forhandlingerne er skredet frem, men jeg vil da håbe, at man har arbejdet så meget med materialet, at man ved, efter hvilke retningslinjer den regulering, som jo selv ministeren har givet udtryk for må finde sted til efteråret, kan lægges frem for offentligheden, således at der er klarhed over, hvor det snerper hen.

Jeg gør opmærksom på, at det vil være særdeles nyttigt, om disse oplysninger gives ret snart. Flere store arbejdsløshedskasser holder kongresser eller delegeretmøder i denne eftersommer, og det ville være rimeligt, at disse kasser vidste besked med, hvordan man ønsker at foretage reguleringen af understøttelserne. Det gælder naturligvis først og fremmest landets største arbejdsløshedskasse, nemlig arbejdsmændenes, og jeg vil anmode om, at man kommer med en redegørelse for de overvejelser, man har haft, og gør det på en sådan måde, at der ikke, hverken hos arbejdsmændene eller andre steder, kan være nogen usikkerhed eller misforståelse med hensyn til, i hvilken retning en sådan regulering tænkes gennemført. Det ville jo være urimeligt, om den største arbejdsløshedskasse skal samles til delegeretmøde og drøfte administration og kontingenter til den kasse 3 år frem i tiden uden at vide, hvad man agter at foretage fra lovgivningsmagtens side, såvel af regeringen som af folketinget, i dette såre vigtige spørgsmål.

Jeg skal slutte med at gentage, at vi vil afvise det ændringsforslag, der er stillet, og selve lovforslaget, således som jeg både ved første behandling og nu ved anden behandling har givet udtryk for.

Poul Sørensen: Nogle bemærkninger af det ærede medlem hr. Baunsgaard tvinger mig til at sige et par ord under denne behandling.

Det er ganske rigtigt, som det ærede medlem hr. Baunsgaard har fremlagt mit synspunkt på arbejdsløshedskasserne. Det havde jeg ikke regnet med var nødvendigt at understrege, idet jeg har haft lejlighed til i det høje ting inden for et år en 2-3 gange at understrege, at jeg har haft og stadig har den opfattelse, at man burde måske have en 6-7 arbejdsløshedskasser, der stod frit af fagforeningerne og var bundet sammen af solidaritet — at de var forbundne kar, så at sige. Det er min opfattelse af den statsstøttede arbejdsløshedsforsikring, og det kan jeg altså kun være tilfreds med at det ærede medlem hr. Baunsgaard har understreget også ved denne lejlighed.

Dernæst vil jeg gerne gøre det ærede medlem opmærksom på, hvorledes det er gået med denne sag i de senere år. Det er dette synspunkt, jeg og andre har slidt for. Vi har en 5-årig kommissionsperiode op til 1958 bag os, vi har derefter et udvalgsarbejde bag os, hvor arbejdsløshedsforsikringsloven blev udformet, forinden den blev gennemført som ny lov. Under alle disse bestræbelser i kommissionen og udvalget for at få moderniseret og forenklet og forbedret arbejdsløshedskassernes status var hverken det radikale venstres eller retsforbundets repræsentanter til at få i tale, men begge partier støttede både i kommissionen, under udvalgsarbejdet og ved lovens gennemførelse den tilstand, som vi har haft i årevis, og som vi altså efter disse partiers og flertallets mening også skal leve under fremefter.

På denne baggrund anskuer jeg den situation, vi står i. Jeg deler den opfattelse, at det selvfølgelig er et politisk spørgsmål, vi diskuterer her. Sagen ligger således, at H. og K.s arbejdsløshedskasse efter vor mening har misbrugt sin stilling på de mange områder, som har været diskuteret også i det høje ting, og derfor er der i større og større dele af funktionærkredsene her i landet fremvokset et ønske om en arbejdsløshedsforsikring, som ikke er knyttet til H. og K. Denne bestræbelse har vi forsøgt at imødekomme ved det forslag, som her er

[Poul Sørensen.]

fremsat. Jeg ved ikke, om det er de ærede kritikeres mening, om det er det ærede medlem hr. Baunsgaards mening, at vi på baggrund af denne udvikling under den lovgivning, som har fundet sted med det radikale partis støtte, skulle sidde med hænderne i skødet og lade det gå på en måde, som vi mener er dårlig.

Vi har taget dette initiativ for at få en eller flere arbejdsløshedskasser, som det nu kunne forme sig, af denne art. Men jeg forstår altså, at den vagt om det socialdemokratiske standpunkt til arbejdsløshedskasserne, som de radikale og retsforbundet har holdt i kommissionen i 5 år og under udvalgsarbejdet, og som de har støttet ved lovens gennemførelse, den vagt fortsætter de med også under behandlingen af det foreliggende forslag.

Henry Christensen: Når jeg har bedt om ordet, skyldes det først og fremmest mit ønske om at få en nærmere begrundelse for det standpunkt, som regeringspartierne, og da måske ganske særlig det radikale venstre og retsforbundet, tager til det ændringsforslag, der er stillet. Det ærede medlem hr. Baunsgaard talte meget om, at det var en efter hans opfattelse — og det er jeg enig med ham i — utilstedelig taktik at ville tilvejebringe kaos på et område for ad den vej at søge gennemført forbedrede tilstande. Men hvad er det da, det ærede medlem selv præsterer her? Det ærede medlem har stærkt kritiseret, at det lovforslag, vi fremsatte, og som kom til første behandling, gav mulighed for, at der kunne oprettes for mange og især for små arbejdsløshedskasser. Også fra anden side er denne mulighed blevet kritiseret, og det er netop for at imødekomme denne kritik, for at imødekomme det berettigede, der måske kunne være heri, at de to forslagsstillende partier har stillet det pågældende ændringsforslag. Det går ud på, at mens vi nu har små bitte arbejdsløshedskasser med under 100 medlemmer, arbejdsløshedskasser, som regeringspartierne alle er ivrige efter at bevare, skulle en ny arbejdsløshedskasse som minimum have 500 medlemmer. Jeg kan ikke se rettere, end at dette ud fra det ærede medlems forudsætninger måtte være en forbedring af lovforslaget. Alligevel

mener det ærede medlem at burde stemme imod det, han selv her siger skulle være en forbedring, for at lovforslaget efter hans mening skal være dårligst muligt, når det kommer til tredje behandling! Det er denne taktik, det ærede medlem ønsker at indføre her i tinget. Jeg synes nok, det var ønskeligt at få en forklaring på, hvorledes man ellers begrunder sin standpunkttagen til dette ændringsforslag; det kunne måske også for os andre have interesse ved andre lejligheder at kende de motiver, der ligger for at vurdere ændringsforslag på den måde, som det ærede medlem hr. Baunsgaard øjensynlig gør.

Jeg er enig med det ærede medlem hr. Poul Sørensen i den af ham fremsatte grundbetragtning, at sådan som udviklingen er foregået her i landet, er der i stigende grad blevet et behov for, at der skabes en almindelig solidaritet inden for arbejdsforsikringsområdet, og at dette måtte forudsætte, at man sprængte den gamle forbindelse mellem arbejdsløshedskasserne og fagforeningerne og socialdemokratiet; men det er jo denne organisatoriske sprængning, som de ærede medlemmer af retsforbundet og det radikale venstre øjensynlig ikke vil være med til.

Jeg læste med interesse de betragtninger, som både det ærede medlem hr. Baunsgaard og det ærede medlem hr. Niels Andersen fremsatte i Jyllandsposten sidste torsdag; de udtalte mange rigtige og fornuftige ting mod organisationsmagtens for store indflydelse her i samfundet. Men hvad er det for en situation, de ærede medlemmer har bragt sig i her i dag? Præcis i den situation, at de bøjer sig under åget fra organisationsmagten i vort samfund.

Det, som er grundlaget for vor diskussion, er jo, om forholdene skal være, som de har været gennem mange år, fordi organisationerne og socialdemokratiet har en organisatorisk eller politisk interesse i det, hvorved der opretholdes en utålelig tilstand for en række mennesker i samfundet. For det, som det drejer sig om for funktionærernes og andres vedkommende, er jo, at de ønsker en arbejdsløshedsforsikring, som ikke skal have organisatorisk tilknytning til bestemte fagforeninger eller et bestemt politisk parti, som de er modstandere af.

Det er denne organisatoriske forbindelse,

[Henry Christensen.]

vi skal have brudt. Det er dette, det ærede medlem hr. Baunsgaard siger mange fornuftige ord om ved andre lejligheder; men her har han øjensynlig bragt sig i den situation, at det gode, som han gerne vil gøre, det gør han ikke, men det onde, som han ikke vil, det skal han.

Socialministeren (Bomholt): Jeg takker udvalgsflertallets ordførere for deres indstilling om det foreliggende lovforslag, herunder det af mindretallet nu stillede ændringsforslag.

Det ærede medlem hr. Lorentzen valgte den faktisk eneste brugelige form for forsvar for sit standpunkt set fra et venstresynspunkt, den halvhumoristiske form. Ordene sagde ja, smilet sagde halvvejs nej. Jeg komplimenterer det ærede medlem for den fint valgte form, men jeg må jo tilføje, at det ærede medlem hr. Henry Christensen i nogen grad ødelagde det gode indtryk.

Fra det ærede medlem hr. Ninn-Hansen og det ærede medlem hr. Poul Sørensen fremkom der forskellige indvendinger, som jeg måske kan tilføje et par ord om.

Lad mig allerførst sige, at adskillige funktionærgrupper har arbejdsløsheds-kasser. Der er ikke tale om et enten-eller. Der er tale om en udvidet benyttelse af en bestående rettighed, og jeg ser for mit vedkommende gerne, at de forskellige funktionærgrupper opnår den bedst mulige sociale sikring. Der har i radioen og her og dér i pressen i referat været anført en problemstilling af så forenklet karakter, at den ikke svarer til virkeligheden. Problemstillingen er ikke den, at oppositionen ønsker arbejdsløsheds-kasser for funktionærer, vi andre ikke. Tværtimod ønsker også vi en sober og saglig løsning af problemet arbejdsløsheds-kasser for alle, som er interesseret deri.

Der er jo her sket det interessante, at de konservative, som vel ikke i nævneværdig grad har været banebrydere for lønarbejdernes arbejdsløsheds-kasser, nu forlanger velfærdsstaten gennemført for funktionærernes vedkommende, og det skal ske omgående. Det betyder forhåbentlig, at den samme glædelige iver for sociale forbedringer må gøre sig gældende fremover også på andre områder.

Oppositionen fastholder sit forslag om,

at arbejdsløshedslovens § 7, stk. 1, 2. punktum skal udgå. Kontrol og ansvar skal indskrænkes for det såre vigtige område: anerkendelse af arbejdsløsheds-kasser. Forslaget går, som jeg udtalte ved første behandling, ud på at ophæve såvel arbejdsløsheds-nævnets ret til indstilling som ministerens parlamentarisk ansvarlige afgørelse. Tjenestemændenes Fællesråd har taget afstand fra dette forslag. Det har ikke skygge af tilslutning fra saglig og kompetent side, og dog opretholdes det her i tinget. Det er en mærkelig aktion.

Til dette forslag kommer nu yderligere et ændringsforslag til lovens § 8. Jeg er desværre nødt til at sige, at det i nogen grad er præget af sjusk og tilfældighed. I forslaget står der, at arbejdsministeren kan handle i undtagelsestilfælde. Det må dog være meningen, at der skal stå socialministeren, ellers er der overhovedet ikke logisk sammenhæng i loven. Ændringsforslaget kan overhovedet ikke gennemføres med fornuft, medmindre der stilles et underændringsforslag, der indfører den sagligt korrekte benævnelse.

Hvad vil det sige, at en arbejdsløsheds-kasse skal have mindst 500 medlemmer for at opnå statslig anerkendelse? Tallet 500 er af vilkårlig karakter. Naturligvis kan en bundgrænse diskuteres, men man kan dog ikke improvisere et sådant tal, uden at de interesserede parter, herunder arbejdsløsheds-nævnet, har haft lejlighed til at udtale sig.

Man foreslår endvidere, at en kasse skal have mindst 100 medlemmer for at bevare anerkendelsen. Det betyder f. eks., at forgylderfagets kasse, en meget gammel kasse, der lægger stor vægt på at bevare sin selvstændighed, mister sin anerkendelse, idet den kun har 96 medlemmer. Det tager sig ud som en mindre god vittighed, at guld-snorene skulle ønske at slå forgylderne ud. Er det virkelig meningen, at funktionærerne vil markere deres krav om social sikring ved at stille gamle håndværkerfag uden for døren, eller rettere så at sige med dags varsel at smide dem udenfor? Artisterne, som har 116 medlemmer, vil komme i farezonen. Det kneb i sin tid stærkt at nå op over de 100. Er det virkelig nødvendigt for at skaffe en arbejdsløsheds-kasse til visse funktionærgrupper at bringe de gamle artister til fald? Vi skal ikke tilstræbe små

[Socialministeren.]

kasser, men skal vi uden varsel undlive dem, der har oparbejdet en historisk prioritet? Det er dog et spørgsmål, der bør overvejes.

I den skrivelse, som Fællesrådet har tilstillet folketingsudvalget, underskrevet af hr. Lyngesen, lyder konklusionen: vi er villige til at undersøge muligheden for en fælles kasse i FTF. Ordene er i sidste nummer af Fællesrådets blad løftet op som titel. Hvis Fællesrådet modtager en opfordring, er de altså villige til at undersøge muligheden. Det lyder mærkeligt. En sådan undersøgelse har følgelig ikke fundet sted, men man er villig til at foretage den. Det synes herefter at være tanken, at vi fra folketingets og regeringens side skal anmode faglige organisationer om dog at undersøge mulighederne for en arbejdsløshedskasse. Mon ikke noget sådant almindeligvis bør bero på de pågældendes eget initiativ?

Jeg må måske her have lov til at indføre en bemærkning vedrørende en ledende artikel i bladet Fællesrådet for april i år. Jeg udtalte ved dette forslags første behandling her i tinget, det står i Folketings-tidende sp. 4162,

„at der ikke indtil nu til ministeriet eller til arbejdsdirektoratet er fremsendt noget andragende om anerkendelse af en arbejdsløshedskasse for de funktionærorganisationer, der tilslutter sig Fællesrådet for danske Tjenestemand- og Funktionærorganisationer.“

Bladet hævder, at mine ord ikke er rigtige, andre har sagt det samme, idet Forbundet for den forebyggende Børneforsorgs Personaleorganisationer har fremsendt et andragende til ministeriet. Det er jeg vidende om; jeg har så sent som den 13. maj forhandlet med det pågældende forbund om muligheden for oprettelse af en arbejdsløshedskasse. Mine ord er efter hele sammenhængen at forstå således, at der ikke til ministeriet er fremsendt noget andragende om anerkendelse af en arbejdsløshedskasse, der er fælles for FTFs organisationer. Den meget uvenlige omtale af min person bygger på en misforståelse. Funktionærernes arbejdsløshedskasse optager jo ifølge vedtægterne personer inden for forskellige erhvervsgrupper; det kunne måske være

rimeligt at nævne dem: badefunktionærer, bankbetjente, ejendomsfunktionærer, forsikringsfunktionærer, inkassatorer, inspektører og dermed ligestillede, kontrolassistenter, sygekassefunktionærer, sø- og handelsfunktionærer, tilsynsfunktionærer i levnedsmiddelindustrien og vagtfunktionærer, og forbundet er villigt til at foretage ændring i vedtægterne, hvis andre skulle ønske at indmelde sig i Funktionærforbundet.

Man står jo ved det her rejste spørgsmål over for den egentlige hovedsag: inden for vort demokrati burde de enkelte grupper, synes jeg, selv varetage deres interesser, selv foretage undersøgelser, selv fremsætte forslag. Her synes det nu altså at være anderledes, det indtryk fik man, da man hørte et af de spørgsmål, som de konservative i udvalget stillede til ministeriet:

„Kan ministeren angive mulighederne for etablering af og i store træk skitsere rammerne for en landsomfattende arbejdsløshedskasse for funktionærer, parallelt med Handels- og Kontorfunktionærernes arbejdsløshedskasse?“

Det er altså et ønske om parallelle kasser, der her fremsættes. Men hvorledes skulle det være muligt for ministeriet inden for sin almindelige forretningsgang at udføre et sådant arbejde? Det er forståeligt, at også funktionærerne ønsker sikkerhed, men var det naturligste da ikke, at de selv udarbejdede et forslag og kom til os i ministeriet med det? I så fald ville vi naturligvis underkaste det en saglig bedømmelse.

Vi har ikke i socialministeriet modtaget nogen henvendelse, hverken mundtlig eller skriftlig, vedrørende en fælles arbejdsløshedskasse i FTF. Der har ikke været fremsendt nogen anmodning om drøftelse. Der eksisterer ikke nogen sag i akterne. Jeg mindes ikke at have haft nogen som helst drøftelse med hr. Lyngesen om faglige problemer. Socialministeriet har ingen henvendelse fået. Men måske er der andre kontakter, der interesserer mere. I hvert fald optræder det ærede medlem hr. Ninn-Hansen her i tinget, som om det ærede medlem både er ordfører for sit parti og for FTF. Det er altså meningen, at man gennem en politisk aktion vil skabe basis for en upolitisk arbejdsløshedskasse. Mon det er den helt rette vej til en upolitisk kasse? Det ville være naturligt og rimeligt, om funk-

[Socialministeren.]

tionærerne søgte deres sociale sikring udvidet ved hjælp af positive argumenter i relation til deres egne faggrupper. Hvorfor skal en sådan bestræbelse sammenkædes med et angreb på H. og K., et angreb i konservativ regie, som om det mere gjaldt om at genere H. og K. end om at løse et eget problem på passende måde. Er det virkelig FTF's interesser, der her udtrykkes? Det forekommer mig, at den aktion, der her er sat ind, er af mere primitiv karakter, end det almindeligvis er tilfældet under divergenser i dette høje ting.

Jeg blev spurgt, hvorledes det forholdt sig med det andragende, som var fremsendt af Forbundet for den forebyggende Børneforsorgs Personaleorganisationer. I første omgang har arbejdsnævnet afvist de pågældendes andragende. Jeg har haft dem til en forhandling, hvori også departementschefen i ministeriet deltog, og følgende træk kan oplyses, naturligvis kun enkelte træk i dette helhedsbillede: af forbundets medlemmer er nogle arbejdsløshedsforsikrede i kommunalarbejdernes arbejdsløshedskasse, andre i sygeplejerskernes arbejdsløshedskasse, og endelig er funktionærernes arbejdsløshedskasse villig til under forudsætning af en vedtægtsændring som før omtalt at optage den del af personalet, der ikke kan optages i kommunalarbejdernes arbejdsløshedskasse.

Teoretisk synes de pågældende således fuldt ud at kunne blive dækket mod arbejdsløshedsrisiko i bestående arbejdsløsheds-kasser, men hvis man skal anerkende en arbejdsløshedskasse for forbundet, synes konsekvensen naturligt at måtte blive den — det melder sig i hvert fald til overvejelse — at denne kasse så også må bære arbejdsløshedsrisikoen inden for hele området. Jeg tror, det ærede medlem hr. Baunsgaard var inde på denne løsning. Med andre ord: de, der for øjeblikket er arbejdsløshedsforsikrede i andre kasser, må forlade disse og gå ind i den ny, anerkendte arbejdsløsheds-kasse.

Jeg har ført forhandlinger med organisationen med henblik på at få materiale til fremsendelse til arbejdsnævnet for om muligt at opnå en ny bedømmelse i arbejdsnævnet, idet jeg synes, det er rigtigst under alle omstændigheder, at der er et nært samarbejde mellem arbejdsnævnet og ministerium. Personlig tvivler jeg på, at spørgsmålet om social sikring i tilstrækkelig grad kan nås gennem en arbejdsløsheds-kasseordning, selv om den bliver af god og tilfredsstillende karakter. Jeg ville tro, at det vil være nødvendigt for funktionærerne at beskæftige sig med reglerne om opsigelse af funktionærer, især spørgsmålet: usaglige afskedigelser. Her er der et meget følsomt område, som jeg tror betyder meget. Imidlertid, for at også offentligheden kan blive orienteret om et problemfelt, der er ført så skævt ind i folketinget, ser jeg gerne et udvalg som det, flertallet ønsker, nedsat med det formål at overveje det rejste spørgsmål om adgang til statsanerkendelse af arbejdsløsheds-kasser på funktionærområdet i overensstemmelse med betænkningens formulering. Jeg skal gerne bringe ønsket til snarlig virkeliggørelse. Jeg kunne tænke mig at henstille til departementschef Erik Dreyer at overtage formandskabet i et sådant udvalg.

Det ærede medlem hr. Ninn-Hansen henviste til en tidligere debat her i tinget om nedsættelsen af et sådant udvalg. Denne omtale af et udvalg var først og sidst præget af uvilje mod H. og K. Jeg svarede her i tinget (sp. 1358, 5. december 1958), at jeg syntes, at det ærede medlem søgte at grave kløften dybere mellem funktionærer og de under De Samvirkende stående lønarbejdere.

Jeg udtalte videre — sp. 1359 —:

„Funktionærgruppen danner et stort og ikke helt ensartet interessefelt, og det ville være det naturligste, om de faglige problemer, der her melder sig, i første linje kunne løses på et fagligt plan i forståelse med arbejdsmarkedets øvrige organisationer.“

[Socialministeren.]

Jeg henviste derefter til arbejdsretskommissionen og dens underudvalg, hvori just funktionærforeningerne var repræsenteret, arbejdende med det problem, vi her beskæftiger os med. Jeg har imidlertid ikke noget imod, at der nedsættes et sådant udvalg, og at det snarest tilstræber en orientering i overensstemmelse med den givne formulering.

Hans Rasmussen: Jeg ville gerne understrege et par betragtninger, som den højtærede socialminister fremkom med, og hvori han bemærkede, at det jo ikke er således, at der ikke findes arbejdsløsheds-kasser tilknyttet visse større funktionærgrupper.

Hvis det ikke havde været muligt for funktionærgrupper at få oprettet arbejdsløsheds-kasser, måske efter forhandlinger både til den ene og den anden side, kunne man måske have tænkt sig, at et sådant lovforslag skulle være fremsat. Men der findes jo adskillige funktionærgrupper, også store funktionærgrupper, hvortil der er knyttet statsanerkendte arbejdsløsheds-kasser.

Jeg synes, at flere af de ærede medlemmer, der har haft ordet her i denne sag, vender op og ned på begreberne. Her er aldeles ikke tale om, at arbejdsløsheds-kasserne er socialdemokratiets fundament; hvis man går lidt tilbage i tiden, var der ikke så megen uoverensstemmelse mellem partiet venstre og socialdemokratiet, når det drejede sig om arbejdsløshedsforsikring. Tværtimod tilskyndede man jo meget stærkt, at der i tilslutning til organisationerne dannedes arbejdsløsheds-kasser, således at man kunne formidle hele det store spørgsmål, der opstod ved den tekniske udvikling i dette land og skabte arbejdsløshedsproblemer. Der har altså ikke været nogen uoverensstemmelse herom, og vi vil ikke lægge en spærrebom for dannelsen af arbejdsløsheds-kasser for visse funktionærgrupper. Det havde imidlertid været overordentlig heldigt, om man havde vist den tilstrækkelige vilje inden for disse funktionærgrupper og vist, at der var en trang til stede for at få dannet arbejdsløsheds-kasser; men det må der formentlig ikke have været, og jeg synes derfor, at de bemærkninger, som det

ærede medlem hr. Ninn-Hansen fremsatte om hele problemet, i høj grad skyder over målet. Det er let fra denne talerstol at foregøgle, at der i øjeblikket inden for Fællesrådet findes 42 000 medlemmer, 35 pct. af medlemsantallet herindenfor, der ønsker at lade sig arbejdsløshedsforsikre. Det er jo slet ikke tilfældet.

Vi så i udvalget, hvilke anmodninger der kom, og jeg tror, at den organisation, der kan være tale om i henhold til loven, er Børneforsorgens Personaleorganisationer, og dette har vi udtalt vor villighed over for. Det er endvidere et spørgsmål, om Danmarks aktive Handelsrejsende, Foreningen af 1901 og Forsvarets civile Tjenestemand- og Funktionærorganisationer kan klare en arbejdsløsheds-kasse. Men det er klart, at vi vil vise velvilje heroverfor, hvis der måtte være en trang hertil, men den bør i hvert fald være til stede. Derfor synes jeg ikke, det er rimeligt at give det udseende af, at det, det drejer sig om for fagbevægelsen og for socialdemokratiet, er organisationstvungen. Så vidt mig bekendt har der i mange år i dette høje ting ikke været uenighed om, at man gerne så, at de folk, der kom i statens tjeneste, men havde risiko for arbejdsløshed, lod sig arbejdsløshedsforsikre. Så vidt mig bekendt blev der endog under skiftende regeringer udsendt cirkulærer herom, og jeg ser da ikke noget forkert i, at man, når der indgås en aftale mellem et eller andet departement eller ministerium, eller hvad det måtte være, og en fagorganisation, da søger at sikre en bestemmelse om, at der så vidt muligt skal beskæftiges arbejdsløshedsforsikrede personer. Jeg tror, det må være i hele samfundets interesse, at de flest mulige, også de, der måske ikke har risiko for den store arbejdsløshed, melder sig ind i arbejdsløsheds-kasserne for dermed at mildne forholdene for dem, der eventuelt kommer ud for ledighed.

De bemærkninger, der blev gjort om H. og K., slår fast, at det er et politisk anslag over for organisationen H. og K., man her forsøger, hverken mere eller mindre. Det ligger jo ikke sådan, at man i H. og K.s arbejdsløsheds-kasse kun har medlemmer af forbundet, selv om det er et relativt lille antal, der ikke er det, og det er også tanken, at det med årene må kunne blive et større antal. Jeg synes, det er såre fornuftigt, at

[Hans Rasmussen.]

regeringspartierne tager lidt håndfast på dette lovforslag, ikke af angst — således som det ærede medlem hr. Lorentzen søgte at fremstille det — men fordi vi mener, at det ville være en meget fornuftig tanke at afvise noget, som eventuelt kan blive til skade for en forholdsvis god arbejdsløshedslovgivning. Dermed er ikke sagt, at jeg ikke mener, der bør foretages ændringer; jeg tror endog, det er nødvendigt, at vi efterhånden ser lidt på arbejdsløshedslovgivningen, men at begynde med forslag af denne beskaffenhed ville i hvert fald ikke være rimeligt; det er ikke saglig begrundet, men det indeholder derimod adskillige politiske betragtninger.

Når det ærede medlem hr. Poul Sørensen siger, at hans grundsyn på arbejdsløsheds-kasserne ikke er ændret, så kan vi notere os det. Men det er dog blevet væsentligt ændret ved fremsættelsen af dette lovforslag, ganske væsentligt ændret, for det er jo ikke funktionærgrupperne, som har stået i kø for at få oprettet arbejdsløsheds-kasser; det, der her er tale om, er funktionærgrupper, der er fremkaldt politisk bl. a. af det ærede medlems eget parti, som har sagt, at nu er tiden kommet til at lade sig arbejdsløshedsforsikre, og jeg vil gerne fraråde, at finansministeren nu skal til at uddele bon'er til ethvert medlem af den danske befolkning, således at de, når de passerer Christiansborg Slotsplads, skal op i finansministerens hovedkasse og have dem indløst. Det kan vist ikke være den vej, vi skal.

Jeg skal indskrænke mig til disse bemærkninger. Det er ud fra saglige betragtninger, vi afviser såvel ændringsforslaget som selve lovforslaget, og det er sagligt begrundet, at vi tager det op til regulær behandling i et udvalg, hvor vi kan få problemerne gennemdrøftet. Hvis det så viser sig, at den trang er til stede, som de ærede ordførere for oppositionen mener der er, så kan funktionærgrupperne jo møde op og gøre deres krav gældende, og lad os så prøve at se på det.

Lorentzen: Man skal passe på, at anden behandling ikke bliver lig første behandling, og det er den nærmest ved at blive i øjeblikket — men vor højtærede formand er jo rar og tålmodig.

Må jeg ganske kort sige, at jeg har ikke

på noget tidspunkt nævnt H. og K., og jeg sigter ikke mod en bestemt organisation, slet ikke, jeg vil kun værne om en smule frihed, ikke andet. Viser det sig, at tanken i lovforslaget har levedygtighed, så vokser den; viser det sig, at tanken er forkert, kommer der ikke noget ud af den, det er det, jeg hele tiden har sagt. Jeg mener ikke, man skulle være bange for at prøve den side af sagen.

Det er blevet sagt, at der ville blive kaos i arbejdsløsheds-kasserne — det var vist det ærede medlem hr. Baunsgaard, der brugte det udtryk. Hvis mit parti eller jeg troede, at vi ville forøge udgifterne for arbejdsløsheds-kasserne, ville vi være meget betænkelige, og så tror jeg ikke, vi ville være medforslagsstillere til lovforslaget. Men hvis man kender lidt til arbejdsløshedsloven, ved man, at nu har kasserne selv administrationsudgifterne og kan ikke få dem refunderet af staten.

Lige så sikker er jeg i den betragtning, at hvis retsforbundet er bange for en forøgelse af statens indsats over for arbejdsløsheds-kasserne, så havde det rette tidspunkt til at stemme imod været dengang, arbejdsløsheds-kasseloven sidste gang var til revision.

Ninn-Hansen: Det er menneskeligt at fejle, og jeg vil i anledning af ministerens bemærkninger om vort ændringsforslag sige, at hvis den højtærede minister har ret i, at det er meget stødende — en opfattelse, han har fået gennem korrekturlæsning af ændringsforslaget — at der står „arbejdsministeren“ i stedet for „socialministeren“, vil jeg erkende denne fejl og give tilsagn om, hvis det er en fejl, at rette den ved tredje behandling, således at der kommer til at stå „socialministeren“, som den højtærede minister ønsker det. Jeg mener blot, at den højtærede minister skulle vise samme evne til at erkende sine fejl. Der har jo ikke været tale om misforståelse fra andre sider med hensyn til den højtærede ministers bemærkninger ved første behandling om, at der ikke var kommet nogen henvendelse. Den højtærede minister sagde — sp. 4162 —:

„Imidlertid vil jeg gerne fremhæve, at der ikke indtil nu til ministeriet eller til arbejdsdirektoratet er fremsendt noget andragende om anerkendelse af en ar-

[Ninn-Hansen.]

bejdsløhedskasse for de funktionærorganisationer, der tilslutter sig Fællesrådet for danske Tjenestemand- og Funktionærorganisationer.“

Da jeg senere under debatten gjorde den højtærede minister opmærksom på, hvad FTF's formand havde sagt om Forbundet for den forebyggende Børneforsorgs Personaleorganisations ansøgning, svarede den højtærede minister — sp. 4187 —:

„Der foreligger for mig 2 kendsgerninger. For det første er der intet andragende fremsendt, hverken til ministeriet eller til dets institutioner.“

Når forholdet nu er, at den pågældende organisation har kunnet meddele, at den for det første er tilsluttet FTF, for det andet har rettet en henvendelse til arbejdsdirektoratet og for det tredje har haft en forhandling med den højtærede minister, ja, så kunne man betegne den oplysning, fortielse eller mangel på oplysning, som ministeren har givet her ved første behandling, på mange måder. Jeg mener i hvert fald, det er ganske urimeligt, at den højtærede minister ikke klart erkender, at han har begået en fejl, i stedet for at sige, at andre må have misforstået, hvad der ganske klart er sagt.

Jeg forstod på den højtærede minister, at han nu er villig til at nedsætte det udvalg, som han altså ikke var villig til at nedsætte for et halvt år siden. Når de ærede regeringspartier taler om hurtighed i forbindelse med udvalgets arbejde, må man formodentlig erkende, at man foreløbig er kommet et halvt år bagefter med at få løst denne sag. Det er åbenbart ikke den højtærede minister så fuldstændig lige-gyldigt, hvem anmodningen kommer fra, og det må vi så tage til efterretning. Det er måske det, regeringspartierne forstår ved saglighed.

Den højtærede minister gjorde jo tingene op på den måde, at det må være ganske klart, at de 96 forgyldere skal have lov til at beholde deres egen arbejdsløhedskasse — den har de altid haft, og den skal de blive ved med at have — men når FTF med 42 000 funktionærer bag sig kommer og beder om deres egen arbejdsløhedskasse, kan man ikke give dem det, nej, det må undersøges i et udvalg, og man kan ikke på forhånd

give tilsagn om noget som helst. Altså, de 96 forgyldere stillet over for de 42 000 funktionærer inden for FTF, det er situationen, og så kan man bedømme det derefter.

Den højtærede minister har jo givet os al mulig anledning til at bedømme det tal-mæssigt, retfærdighedsmæssigt, det har vi diskuteret meget længe her i dag. Jeg skal ikke komme nærmere ind på det, jeg ser ingen grund til at optage en diskussion om, hvorvidt der findes et monopol, eller der ikke findes et monopol. Sagen er den, at arbejdsløhedskasseloven fortolkes og administreres på den måde i øjeblikket, at i hvert fald de funktionærer, der hører til handels- og kontorfunktionærernes område, ikke får lov til at danne deres egen arbejdsløhedskasse, men får at vide, at hvis de vil arbejdsløhedsforsikres, kan de marchere ind i H. og K.

Der blev sagt, at det konservative folkeparti varetog FTF's interesser. Det håber vi vi gør, også ved det ændringsforslag, vi har stillet. Situationen er jo således i dag, at det lille forbehold, FTF tidligere tog over for vort lovforslag, så vidt jeg ved, er faldet fuldstændig bort, efter at dette ændringsforslag er stillet. Det afgørende for os er, at den enkelte funktionær får ret til at vælge en socialistisk præget organisation, når han ønsker at forsikre sig mod arbejdsløshed, eller at gå et andet sted hen. Det er jo det, denne debat og det lovforslag, vi har fremsat, drejer sig om.

Det ærede medlem hr. Baunsgaard fremkom med nogle bemærkninger om arbejds-nævnets svar til os. Jeg har ikke lejlighed til her at gå ind på, hvad arbejdsnævnet har svaret, men på den givne foranledning vil jeg anmode om, at den forhandling, der har fundet sted i arbejdsnævnet, og som vi har fået tilsendt i udvalget, bliver optrykt i tillægsbetænkningen efter anden behandling, således at vi så får lejlighed til at læse ikke mindst, hvad hr. Rager fra det radikale venstre har sagt i arbejdsnævnet. Jeg mener, det er en udmærket idé at give os lejlighed til at få det med.

Såvel det ærede medlem hr. Baunsgaard som det ærede medlem hr. Niels Andersen var inde på, at der ikke var vist tilstrækkelig saglighed. Jeg ved ikke, hvad de ærede medlemmer ønsker. Vi har stillet vort ændringsforslag, som vi mente ville opfylde

[Ninn-Hansen.]

de ærede medlemmers ønsker i højere grad. Det ærede medlem hr. Baunsgaard ved, at jeg har spurgt ham, om hans betænkelighed ville være mindre, hvis lovforslaget alene gjaldt funktionærområdet. Vi har ikke fået noget svar. Det ærede medlem har ikke givet svar tidligere ved at stille konkrete ændringsforslag, og han har heller ikke i dag sagt noget konkret, som vi kunne tage stilling til.

Det ærede medlem hr. Niels Andersen optog en diskussion, der har fundet sted i udvalget om, hvorvidt udvalget kunne afslutte sit arbejde. Jeg forstod, at det ærede medlem hr. Niels Andersen nærer frygt for at sætte sit navn under noget, inden det er fuldstændig gennemarbejdet, uden at han har haft lejlighed til at stille alle spørgsmål og få dem besvaret. Nu er jeg bekendt med, at den højtærede landbrugsminister har fremsat nogle forslag i de sidste dage, og det ærede medlem hr. Niels Andersen har vel endda på sit møde i søndags fået stillet nogle spørgsmål, der kan viderebringes. Det vil være interessant at se, om det ærede medlem, der er så bange for at sætte sit navn under noget, der ikke er helt gennemarbejdet, vil tage samme standpunkt i denne sag, om man forgæves skal lede efter hans navn. Vi vil følge det ærede medlem, der hævder så megen saglig interesse, også på dette område. Vi gjorde det også, da det ærede medlem stemte for egnsudviklingsloven, der var til behandling i det høje ting nøjagtig 10 dage fra fremsættelsen til tredje behandling, medens denne sag har været til behandling i 2 måneder.

Baunsgaard: Jeg vil gerne takke den højtærede socialminister for ministerens tilsagn om hurtigt at nedsætte det udvalg, som flertallet har henstillet bliver nedsat til saglig undersøgelse af de rejste problemer. Jeg kan i øvrigt i samme forbindelse erklære mig enig med den højtærede minister i, at der er andre funktionærproblemer, som det kunne være betimeligt snart at tage op til løsning. Jeg er enig med ministeren med hensyn til de saglige opsigelser, og jeg er personlig også af den opfattelse, at der er et problem, som trænger sig mere og mere på, og som er rejst i en henvendelse til folke-

tingets partier fra Fællesrådet for danske Tjenestemand- og Funktionærorganisationer vedrørende den nuværende affattelse af funktionærlovens § 10. Jeg takker som sagt for tilsagnet om, at vi hurtigt kan få nedsat dette udvalg til løsning og undersøgelse af de rejste problemer.

Jeg forstod det ærede medlem hr. Poul Sørensen sådan, at jeg egentlig burde have forstået, at det foreliggende forslag havde været genstand for en meget nøje undersøgelse i forvejen, at det ikke var sådan noget, der pludselig var faldet det ærede medlem ind; der havde været kommissionsarbejde og, forstod jeg, et meget grundigt udvalgsarbejde forud. Jeg tvivler ikke på, at det er sådan, når det ærede medlem siger det, men jeg må til gengæld sige, at det forbavsede mig, da jeg læste Folketingstidende 1957-58, sp. 2217, at finde følgende udtalelse af det ærede medlem hr. Poul Sørensen, som beklagede sig over, at den højtærede socialminister havde haft et forfærdeligt hastværk med at få arbejdsløshedskasseloven bragt frem i tinget. Det ærede medlem hr. Poul Sørensen sagde:

„Jeg vil nu gerne direkte understrege, at jeg synes nok, det er et hastværksarbejde, som det vil være overordentlig interessant at få lidt nærmere oplysning om i dag.“

Jeg er fuldstændig enig med det ærede medlem. Når det er klart for det ærede medlem, at tingets flertal ikke ønsker at følge den politiske taktik i denne sag, kan jeg ikke forstå, hvorfor det ærede medlem og de to oppositionspartier da ikke vil tilslutte sig den saglige undersøgelse, som flertallet har stillet forslag om, en saglig undersøgelse, som jo ikke kan være løst med hastværksarbejdet, som det ærede medlem selv kaldte det, i samlingen 1957-58.

Det ærede medlem hr. Henry Christensen kunne ikke forstå, at vi tog samme stilling til ændringsforslaget som til det oprindelige lovforslag, idet det ærede medlem mente, at efter vor indstilling måtte 500 medlemmer dog være bedre end 100 medlemmer. Hvad enten vi sætter tallet til 100 eller til 500, kommer vi imidlertid skævt ind på løsningen af denne sag. Vi kommer skævt ind på løsningen af denne sag ved at fastsætte en bundgrænse, hvad enten den er 100 eller den er 500. Det, det drejer sig om, er at få

[Baunsgaard.]

den undersøgelse af behovet for en arbejdsløshedskasse på funktionærområdet, som flertallet nu har sikret sker. Når det ærede medlem nævner tallet 500, vil jeg gerne sige, at vi skulle gerne have et lille sammenligningsgrundlag, og jeg vil gerne give dette ved at nævne, at vi har arbejdsløshedskasser med 245 000 medlemmer, og vi har inden for funktionærområdet en arbejdsløshedskasse med 68 000 medlemmer; det stiller dog trods alt tallene 100 og 500 i et vist relief. Derfor må vi have denne saglige undersøgelse.

Så ville det ærede medlem i øvrigt gerne karakterisere mig med det ikke ukendte citat om at gøre det, man ikke vil. Jeg har ikke noget imod den slags citater, og jeg vil gerne med den højtærede formands tilladelse forsøge at placere et citat, som efter min mening dækker det ærede medlem hr. Henry Christensens stilling i denne sag. Rousseau har engang sagt, at man må beundre det hykleri, som har givet ry for en skarpsindighed, som dog kun skriver sig fra evne til at bortforklare det, der foreligger, og forklare det, der ikke eksisterer.

Til det ærede medlem hr. Ninn-Hansen vil jeg sige, at vi bør dog passe på, at de oplysninger, der bliver givet her fra talerstolen, er i den nøjeste overensstemmelse med de faktiske oplysninger. Det ærede medlem siger, at det, regeringen ønsker, er, at 96 forgyldere skal have deres arbejdsløshedskasse, men at 42 000 medlemmer af FTF ikke skal have deres. Jeg må sige, at jeg blev mere og mere forbavset og formodede, at der måtte komme en forklaring på det ærede medlems fortalelse, men den gik åbenbart ikke op for ham. Det er netop oplyst i udvalget, at FTF endnu ikke har fået undersøgt mulighederne for at oprette en stor samlet arbejdsløshedskasse, men over for udvalget har sagt, at man er villig til at undersøge mulighederne herfor. For mig er dette hovedmotivet til nedsættelse af dette saglige udvalg. Jeg synes, at det ærede medlem skal vente med at tage stilling, til det ærede medlem ved, hvad han skal tage stilling til.

Når det ærede medlem siger, at vi ikke har sagt noget positivt, vil jeg gøre opmærksom på, at flertallets udtalelse i be-

tænkningen er udtryk for noget positivt. Gennem al det politiske spilfægteri er vi nået frem til et forslag om, at det problem, som består, skal undersøges i et sagligt udvalg. Det er ikke flertallet, der har undladt at tage en positiv stilling i denne sag.

Niels Andersen: Må jeg takke den højtærede socialminister for tilsagnet om, at det omtalte udvalg snart vil blive nedsat.

Til det ærede medlem hr. Poul Sørensen vil jeg gerne sige, at han altså ønsker oprettet færre kasser og gennemført en større solidaritet mellem disse indbyrdes — sådan forstod jeg det ærede medlem — men det ærede medlem anvender samtidig det argument, at man her har taget et initiativ til at få de bestående tilstande ændret. Ja men hvad vil det lovforslag, der her foreligger, medføre? Det vil medføre, at der bliver oprettet et langt større antal arbejdsløsheds-kasser, altså det modsatte af det, det ærede medlem hr. Poul Sørensen faktisk ønsker.

Over for det ærede medlem hr. Henry Christensen kan jeg i og for sig helt slutte mig til det ærede medlem hr. Baunsgaards bemærkninger vedrørende antallet af medlemmer. Det ærede medlem hr. Henry Christensen mener, at vi vil stemme mod en forbedring; nej, men vi skal have tingene undersøgt i det udvalg, som vi nu har foreslået nedsat, for at kunne sige, om det er en forbedring eller en forværring, jeg havde nær sagt noget løsgtigt, som oppositionspartierne her har foreslået. Vi vil ikke være med til en sprængning af det bestående, hævder det ærede medlem hr. Henry Christensen og påstår, vi bøjer os under åget. Nej, ærede medlem, men jeg har en vis respekt for det, der gennem generationer er bygget op af fagforbundene, og jeg vil i hvert fald ikke være med til på grundlag af et så løsgtigt forslag som det her foreliggende at nedbryde dette arbejde.

Det ærede medlem hr. Lorentzen fremhævede, at de udgifter, der er forbundet med at opretholde arbejdsløshedskasserne, er blevet forhøjet ved den sidste revision af lovgivningen på dette område. Det, der skete, var dog ganske simpelt, at man forlod princippet med at yde statstilskud efter medlemstallet og gik over til at yde tilskud efter den arbejdsløshed, der faktisk er,

[Niels Andersen.]

et rigtigt princip efter min opfattelse. Derfor kan man ikke bruge det ærede medlem hr. Lorentzens argumentation.

Det ærede medlem hr. Ninn-Hansen påstod, at FTF har bedt om at få oprettet en arbejdsløshedskasse, men det er ikke i overensstemmelse med de faktiske forhold. FTF har netop ikke bedt om at få oprettet en arbejdsløshedskasse; de var endnu ikke klar til det. Det er muligt, de har et sigte i den retning, men der er ikke kommet noget andragende fra dem, det er klart fremgået under udvalgsarbejdet.

Det ærede medlem hr. Ninn-Hansen synes, det vil blive interessant at få arbejdsnævnets drøftelse af dette spørgsmål refereret i tillægsbetænkningen og interessant at høre, hvad hr. Rager har sagt. Ja men det vil også være interessant at høre, hvad venstres repræsentant, hr. Melchior Kjeldsen, har sagt om dette spørgsmål. Jeg har ikke noget imod, at vi får dette draget frem i tillægsbetænkningen.

Det ærede medlem hr. Ninn-Hansen mente, jeg var bange for at sætte mit navn under et arbejde, der ikke var færdigt. Jeg anser det for at være en uheldig praksis, at man ikke får de spørgsmål besvaret, man har stillet i et udvalg, inden man sætter sit navn under betænkningen. Jeg vil i hvert fald meget gerne anmode om, at man ikke fraviger den hidtidige praksis. Jeg har ikke siddet i noget udvalg her i folketinget, hvor vi ikke har fået besvarelsenerne fra de forskellige styrelsesgrene, før vi underskrev betænkningen. Det ærede medlem henviste i denne forbindelse til egnsudviklingsloven. Jeg var ikke med i det udvalg og kan ikke vide, om der var stillet spørgsmål, der ikke var blevet besvaret, men jeg har i hvert fald ikke siddet i noget udvalg, hvor man ikke har fået de spørgsmål, der var stillet, besvaret, og jeg advarer mod at indføre den praksis, at man ikke færdiggør det arbejde, man har indladt sig på, inden man afgiver betænkningen.

Henry Christensen: Det ærede medlem hr. Baunsgaard ville gerne med tilslutning af det ærede medlem hr. Niels Andersen have indført begrebet hykleri i vor debat. Jeg beder de ærede medlemmer tænke nær-

mere over deres argumentation med hensyn til spørgsmålet om afslutning af udvalgsarbejdet. Jeg tror, de ærede medlemmer er ganske klar over, at havde socialministeren eller hans ministerium villet det, havde de pågældende spørgsmål været besvaret på et langt tidligere tidspunkt, end det blev tilfældet. Hvis de ærede medlemmer vil være ærlige, må de give mig ret i, at der ikke har været vist god vilje til hurtig og rimelig effektiv besvarelse af de stillede spørgsmål.

Når jeg har bedt om ordet, er det i øvrigt i anledning af den stærke kritik, socialministeren har rettet mod vort ændringsforslag. Jeg er naturligvis ganske på det rene med den fejl, der er sket under arbejdet i folketingssekretariatet, hvorved der er kommet til at stå „arbejdsministeren“ i stedet for „socialministeren“. Det er ikke for at tage noget fra den højtærede minister, den fejl er sket. Jeg ved ikke, om den højtærede formand kan rette denne fejl allerede her ved anden behandling; det vil vi da i hvert fald meget gerne have.

Den højtærede minister gjorde dernæst indvendinger mod den saglige udformning og sagde, at nu ville funktionærerne altså have deres egen arbejdsløshedskasse på bekostning af forgyldere og andre, der har små arbejdsløshedskasser. Her gør den højtærede minister sig skyldig i en fejltagelse, en fejlvurdering eller fejllæsning af det stillede forslag. Forslaget indeholder akkurat den samme mulighed for de hidtil bestående arbejdsløshedskasser, som den nugældende lov hjemler. Hvis den højtærede minister læser ændringsforslaget igennem, vil han se, at bortset fra, at der altså i stk. 1 skal stå „socialministeren“ i stedet for „arbejdsministeren“, indeholder det akkurat den samme dispensationsbeføjelse for arbejdsløshedskasser som den gældende lov. Der findes også i den gældende lov en bestemmelse om 100 medlemmer. Forskellen er altså, at vi går til en normal bestemmelse om 500 medlemmer med en dispensationsbeføjelse som hidtil, men yderligere siges det i stk. 2, at ud over den højtærede ministers dispensationsbeføjelse gælder det, at alle de arbejdsløshedskasser, der ingen dispensation skulle have efter den gældende lov, og som består nu, også fremover skal kunne eksistere uden dispensation uanset

[Henry Christensen.]

den nye bestemmelse om de 500-medlemmer.

Jeg tror, den højtærede minister vil give mig ret i — i hvert fald beder jeg ministeren tydeliggøre sin opfattelse — at han har taget fejl i den kritik, han har rettet mod ændringsforslagets saglige indhold.

Jeg er naturligvis enig med andre ærede medlemmer i, at man kan diskutere, hvor bundgrænsen skal gå, når man vil skabe et værn mod at få for små arbejdsløsheds-kasser, men de ærede medlemmer fra retsforbundet og det radikale parti har overhovedet ikke bidraget til en diskussion om dette spørgsmål i folketingsudvalget.

Nu henviser man til, at der skal nedsættes et nyt udvalg, som skal undersøge behovet for arbejdsløsheds-kasser inden for området. Det er min opfattelse, at noget sådant ikke kan undersøges teoretisk i et udvalg, det lader sig kun undersøge gennem praktisk arbejde dermed. Det lader sig kun undersøge derigennem, at der skabes muligheder for og sikkerhed for, at funktionærerne kan få lov til at skabe deres arbejdsløsheds-kasse. Gennem en sådan praktisk bestemmelse får man undersøgelsen og resultatet af undersøgelsen samtidig, og der er for mig at se ikke anden virkelig vej at gå.

Formanden: Det er nu oplyst, at der i ændringsforslaget, stk. 1, i 4. linje er indløbet en fejl, idet der står „Arbejdsministeren“, medens der skulle stå „Socialministeren“. Fejlen rettes hermed.

Socialministeren (Bomholt): Det ærede medlem hr. Lorentzen beklagede det, om anden behandling af lovforslag skulle blive lig med første behandling. Det var en finte til det ærede medlem hr. Henry Christensen, men det lader til, at det ærede medlem på det punkt har en noget langsom opfattelsesevne.

Det ærede medlem hr. Henry Christensen stillede mig et spørgsmål vedrørende besvarelsen af de af udvalget stillede spørgsmål og kritiserede i den forbindelse ministeriet. Derfor følgende redegørelse:

Folketingsudvalget har ved skrivelser af 17. april, 18. april og 30. april stillet 24 spørgsmål og ved skrivelser af 6. maj og 20. maj yderligere 4 spørgsmål. De første 24

spørgsmål blev besvaret af ministeriet den 11. maj, de sidste 4 spørgsmål den 21. maj. Socialministeriet modtog de førnævnte skrivelser af 17. og 18. april den 20. april, og samme dag blev de videregivet til arbejdsdirektoratet. Man kan måske undre sig over, at der gik 2, henholdsvis 3 dage, før ministeriet modtog spørgsmålene, men en del af forklaringen er vel, at disse som for øvrigt også nogle af de senere stillede spørgsmål var stilet til en anden minister end socialministeren. Spørgsmålene var for størstedelens vedkommende af en sådan karakter, at hverken ministeriet eller arbejdsdirektoratet havde de ønskede oplysninger. Det var derfor nødvendigt at tilskrive de organisationer, hvis forhold ønskedes oplyst, ved skrivelse af 6. maj, der blev bragt til ministeriet samme dag; sent om eftermiddagen forelå samtlige spørgsmål besvaret, og det kan i denne forbindelse nævnes, at de oplysninger, som dannede grundlag for besvarelsen, var givet arbejdsdirektoratet ved skrivelser fra de pågældende organisationer af henholdsvis 2. og 5. maj. Ministeriets videregivelse af besvarelsenerne til folketingsudvalget i det ønskede antal eksemplarer forelå den 11. maj, hvorved bemærkes, at der ikke var møder i tinget i dagene fra den 7. til den 11. maj. Også folketingsudvalgets spørgsmål af 6. maj, hvorimellem bl. a. et spørgsmål, som efterlyste arbejdsnævnets stilling til det foreliggende lovforslag, blev afgivet til arbejdsdirektoratet samme dag, det forelå i ministeriet, d. v. s. den 8. maj. Ministeriet modtog besvarelsenerne heraf fra arbejdsdirektoratet tirsdag den 19. maj, og ved skrivelse af 21. maj blev materialet overgivet til folketingsudvalget sammen med ministeriets besvarelse af udvalgets sidste spørgsmål, spørgsmål 28, som ministeriet havde modtaget fra udvalget samme dag.

Det ærede medlem hr. Ninn-Hansen har erkendt fejlen, den er rettet, og jeg synes også det ærede medlem skulle vise sig så large, at min forståelse af mine egne ord blev gældende.

Der er et spørgsmål, jeg kunne ønske at stille det ærede medlem. Det ærede medlem postulerer, at det udvalg, det ærede medlem i sin tid stillede forslag om, er det, der nu dukker frem. Hvis det er rigtigt, hvorfor kan det ærede medlem så ikke tiltræde, at

[Socialministeren.]

et sådant udvalg nedsættes? Hvad er det, der bevirker, at det ærede medlem først kræver et udvalg nedsat, dernæst mener, at det endelig viser sig, og så alligevel trods alt ikke vil tiltræde det? Er det, fordi H. og K. kan tænkes at blive repræsenteret i et sådant udvalg, eller hvad er grunden?

(Kort bemærkning).

Hans Rasmussen: I det ærede medlem hr. Henry Christensens rivende talestrøm synes jeg der forekom en vildførelse. Der er ikke tale om, at nogen nægter funktionærerne at oprette arbejdsløshedskasser; der er flere funktionærgrupper, som har en arbejdsløshedskasse. Spørgsmålet gælder blot statsanerkendelse, ikke godkendelse eller nægtelse af oprettelse af arbejdsløshedskasser.

Hermed sluttede forhandlingen.

Ændringsforslaget

forkastedes med 83 stemmer mod 47.

Lovforslagets tekst og dets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden: Lovforslaget går nu til fornyet behandling i udvalget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Anden behandling af forslag til lov om ændring i lov om folketingets ombudsmand.

(Første behandling findes i tidenden sp. 2456, ombudsmandsudvalgets betænkning i tillæg B. sp. 1057).

Der var stillet 2 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets tekst, ændringsforslagene og spørgsmålet om lovforslagets overgang til tredje behandling sattes til forhandling under ét.

Per Hækkerup: Da vi ved første behandling drøftede det af den højtærede justitsminister fremsatte lovforslag om ændring i loven om folketingets ombudsmand, var det ikke så meget de foreslåede ændringer, der optog forhandlingerne, som spørgsmålet om, hvorvidt kommunerne skulle inddrages under ombudsmandens kompetence. På tilsvarende måde har udvalgets forhandlinger i overvejende grad beskæftiget sig med dette spørgsmål. Jeg skal tillade mig at henvise til den afgivne betænkning og til de bilag, der er knyttet til denne.

Vi har ved tidligere lejligheder i det høje ting drøftet, om den nye forretningsorden i tilstrækkelig udstrækning imødekommer de saglige krav, der må stilles til en anden henholdsvis tredje behandling. Jeg tror, jeg har lov til at sige, at med den afgivne betænkning har ombudsmandsudvalget — i hvert fald efter min opfattelse — i fuld udstrækning imødekommet det ønske, som både tingets ærede medlemmer og en større offentlighed måtte have om at blive gjort bekendt med, hvilke spørgsmål udvalget har drøftet, og hvilke synspunkter der har været fremført under drøftelserne. Dette fremgår såvel af betænkningen som ikke mindst af de bilag, der er optrykt i den.

Under første behandling havde jeg lejlighed til på mit partis vegne at give udtryk for det synspunkt, at vi naturligvis som andre var interesserede i, at der gennem ombudsmandsinstitutionen sikredes borgerne den størst mulige beskyttelse over for det offentlige. Men jeg måtte samtidig give udtryk for forskellige betænkeligheder ved den fremførte tanke om at udvide ombudsmandens kompetence til også at gælde kommunerne, og under udvalgsforhandlingerne er disse betænkeligheder blevet bekræftet. På et enkelt punkt er betænkelighederne blevet bortvejret ved en klar